

Λίγα τραγουδιά θα σου πω

ΑΘΗΝΑ 2004

για τραγουδία θα σου πω

ΕΠΕΑΕΚ - Γ' ΚΠΣ

Άξονας 1

Μέτρο 1.1

Ενέργεια 1.1.1 Προγράμματα ένταξης των παιδιών με πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα

Πρόγραμμα: «Εκπαίδευση Παλινοσοσύντων και Αλλοδαπών Μαθητών»

Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Ένωση - ΕΚΤ

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Φορέας παρακολούθησης:

ΥΠΕΠΘ Ειδική Γραμματεία Π.Ο.Δ.Ε.

Ειδική Γραμματέας: Στ. Πρίσβολου

Διεύθυνση Γ' ΚΠΣ

Φορέας υλοποίησης:

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Επιτροπή Ερευνών

Τμήμα Φ.Π.Ψ.

Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής

Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου

Τηλέφωνο 15784

Τηλ.: 210-7277522

E-mail: info@keda.gr

Website: <http://www.keda.gr>

Επιστημονικός υπεύθυνος: Θεόδωρος Παπακωνσταντίνου

Επιμέλεια διδακτικού υλικού: Μαρία-Λουίζα Βορλοζ-Μάρκου

Συγγραφή: Μαρία Αντωνίου

Ζωή Δετσούδη

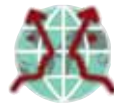
Εικονογράφηση - Εξώφυλλο: Ιούλης Μαρουλάκης

Γλωσσική επιμέλεια: Ευαγγελία Αντωνάκη

Παραγωγή: ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΕΠΕΕ

ISBN: 960-8313-65-1

Λίγα τραγούδια θα σου πω

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
Αθήνα 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ			07
ΤΡΑΓΟΥΔΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ	ΣΕΛΙΔΑ
1. «Εφτά τραγούδια θα σου πω» Στίχοι: Μ. Κακογιάννης Μουσική: Μ. Χατζιδάκις Τραγούδι: Αναστασία	Παιχνίδια - Διασκέδαση Ελεύθερος χρόνος	<i>Ενεστώτας (α΄ και β΄ συζυγίας)</i> <i>Αόριστος - Μέλλοντας</i>	11
2. «Σ' αυτή τη γειτονιά» Στίχοι: Μ. Ελευθερίου Μουσική: Μ. Θεοδωράκης Τραγούδι: Γ. Καλογιάννης, Μ. Δημητριάδη	Η γειτονιά μου	<i>Αόριστος α΄ και β΄ συζυγίας</i>	17
3. «Κρουαζιέρα» Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Β. Γερμανός	Διακοπές	<i>Απλός και Συνεχής Μέλλοντας</i>	23
4. «Ο πιο καλός ο μαθητής» Στίχοι: Γ. Βασιλειάδης Μουσική - τραγούδι: Γ. Ζαμπέτας	Σχολική ζωή	<i>Αόριστος - Παρατατικός</i> <i>Παραθετικά επιθέτων</i> <i>(Υπερθετικός βαθμός)</i>	29
5. «Ένας Τούρκος στο Παρίσι» Στίχοι: Ισαάκ Σούσης Μουσική: Λ. Μαχαιρίτσας, Πυξ Λαξ Τραγούδι: Λ. Μαχαιρίτσας	Ζώα	<i>Εθνικά ονόματα</i> <i>(Έλληνας - Ελληνίδα - ελληνικός)</i>	35
6. «Το ματς» Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Λ. Κηλαπδόνης	Ποδόσφαιρο και αθλήματα	<i>Θηλυκά ουσιαστικά σε -ση, -ξη, -ψη</i>	41

ΤΡΑΓΟΥΔΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ	ΣΕΛΙΔΑ
7. «Αθήνα του '78» Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Λ. Κηλαπδόνης	Η ζωή στην πόλη και στο χωριό	<i>Το επίθετο «πολύς» Δεν... κανένας/τίποτα/πουθενά/ποτέ Κι εγώ - ούτε εγώ</i>	47
8. «Συννεφούλα» Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Δ. Σαββόπουλος	Οι εποχές του χρόνου	<i>Ουδέτερα ουσιαστικά σε -ι Υποκοριστικά σε -άκης, -ούλης, -ίτσα, -ούλα, -άκι</i>	53
9. «Έτσι είμαι εγώ» Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Ηρώ	Εξωτερική εμφάνιση – Χαρακτήρας	<i>Τα ρήματα σε -άμαι Γενική πληθυντικού</i>	59
10. «Το μηδέν» Στίχοι: Λ. Λαζόπουλος Μουσική: Θ. Μικρούτσικος Τραγούδι: Ε. Αρβανιτάκη	Αποφάσεις και μελλοντικά σχέδια	<i>Ρήματα σε -αίνω, -ίζω</i>	65
11. «Χάντρα θαλασσιά» Στίχοι: Ε. Ζιώγα Μουσική: Ε. Ρεμπούτσικα Τραγούδι: Γ. Κότσιρας	Ρούχα Προλήψεις	<i>Όλος/αυτός/εκείνος + άρθρο + ουσιαστικό Επίθετα σε -ής, -ιά, -ί.</i>	71
12. «Σ' αγαπώ Στίχοι - μουσική: Γ. Θεοφάνους Τραγούδι: Α. Πρωτοψάλτη, Α. Ρέμος	Ανθρώπινες σχέσεις	<i>Χρονικά επιρρήματα</i>	77
13. «Θάλασσά μου σκοτεινή» Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Ν. Πορτοκάλογλου	Η θάλασσα	<i>Επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ</i>	83
14. «Το κορίτσι με τα σπέρτα» Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας	Γιορτές Παραμύθια	<i>Τοπικά επιρρήματα</i>	89
ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ			95

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Λίγα λόγια για τον εκπαιδευτικό

Το βιβλίο αυτό αποτελεί συμπληρωματικό διδακτικό υλικό της σειράς «Μαζί». Κύριος στόχος του υλικού είναι αφενός να αποτελέσει μια μουσική ανάπαυλα για τους αλλοδαπούς μαθητές της Νέας Ελληνικής και το δάσκαλό τους, αφετέρου να συμβάλει:

α) στην εμπέδωση και επέκταση τόσο του λεξιλογίου των μαθητών όσο και των γνώσεων που αφορούν τη μορφοσυντακτική δομή της Νέας Ελληνικής·

β) στην ανάπτυξη και βελτίωση των δεξιοτήτων των μαθητών που αφορούν την πρόσληψη και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου·

γ) στην εξοικείωση των μαθητών με στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων συμπεριλάβαμε ποικίλες ασκήσεις λεξιλογίου και γραμματικής καθώς και επικοινωνιακές, ως επί το πλείστον, δραστηριότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου. Όπου υπήρχε δυνατότητα, συμπεριλάβαμε και δραστηριότητες διαπολιτισμικής προσέγγισης, δηλαδή ασκήσεις που επιτρέπουν στους μαθητές να γνωρίσουν στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού αλλά και να ανταλλάξουν πληροφορίες σχετικά με αντίστοιχα στοιχεία του δικού τους πολιτισμού. Εξάλλου η ακρόαση και μόνο ελληνικών τραγουδιών αποτελεί από μόνη της μια πρώτη επαφή με μια από τις πτυχές της ελληνικής πολιτισμικής πραγματικότητας. Επικουρικό ρόλο σ' αυτό παίζει και το φωτογραφικό υλικό και τα βιογραφικά στοιχεία¹ των καλλιτεχνών που συμπεριλάβαμε σε κάθε τραγούδι. Η αξιοποίησή τους, βέβαια, είναι προαιρετική και εναπόκειται στο διδάσκοντα να αποφασίσει εάν και πόσο χρόνο θα αφιερώσει.

Η επιλογή των γραμματικών φαινομένων και του λεξιλογίου έγινε με βάση το γλωσσικό επίπεδο ελληνομάθειας του συγκεκριμένου κοινού, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά του αλλά και τα στοιχεία που ήταν πρόσφορα στα συγκεκριμένα τραγούδια που επιλέχθηκαν.

Τα κριτήρια επιλογής των τραγουδιών ήταν:

α) το επίπεδο γλωσσικής δυσκολίας

β) η ποικιλία ως προς τη θεματολογία των τραγουδιών

γ) η καταλληλότητά τους ως προς την ηλικία και τα ενδιαφέροντα του συγκεκριμένου κοινού αλλά και ως προς την ποιότητα της μουσικής και του στίχου.

Επιπλέον, συμπεριλάβαμε τραγούδια σύγχρονα αλλά και παλιότερα –με ποικίλα μουσικά στιλ– προκειμένου να φέρουμε τους μαθητές σε επαφή με ένα όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα της ελληνικής μουσικής.

1. Τα βιογραφικά στοιχεία των καλλιτεχνών προέρχονται από τις εξής πηγές:

- α) Καλογερόπουλος, Τ. (1998) *Το Λεξικό της Ελληνικής Μουσικής*, Αθήνα: Γιαλλέλη.
- β) Μπαλαχούτης, Κ. (2003) *Μεγάλοι Δημιουργοί*, Αθήνα: Ατραπός
- γ) Περιοδικό «Εικόνες» 28/06/2003 (για την Ηρώ)
- δ) Από το Διαδίκτυο: www.MAD.gr

Όσον αφορά τη σειρά παρουσίασης των τραγουδιών, έγινε προσπάθεια να ταξινομηθούν με βάση το βαθμό δυσκολίας τους από άποψη λεξιλογίου και γραμματικών φαινομένων. Ωστόσο, κάθε τραγούδι μπορεί να αποτελέσει αυτόνομη ενότητα χωρίς να προϋποθέτει τη διδασκαλία των προηγούμενων και εναπόκειται στην κρίση του διδάσκοντα να επιλέξει το τραγούδι που είναι κατάλληλο για τη συγκεκριμένη φάση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τις ανάγκες των μαθητών του.

Επεξεργασία των τραγουδιών

Γενικά θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι στόχος μας δεν ήταν η εξαντλητική νοηματική και γλωσσική ανάλυση των τραγουδιών. Γι' αυτό και στην επεξεργασία μας αντιμετωπίσαμε τα τραγούδια ως ευχάριστη αφορμή για τη βελτίωση της γλωσσικής ικανότητας των μαθητών.

Ειδικότερα η δομή επεξεργασίας είναι η ακόλουθη:

A. Προακουστικές δραστηριότητες

Σε κάθε τραγούδι χρησιμοποιείται ως αφορμή μια εικόνα με σκοπό να γίνει ομαλή προσέγγιση στο θέμα του τραγουδιού και εξοικείωση με το λεξιλόγιό του. Η εικόνα αυτή, που έχει σχέση με το κεντρικό θέμα του τραγουδιού, εξυπηρετεί λειτουργικά το μάθημα δίνοντας στον καθηγητή τη δυνατότητα να αξιοποιήσει το στάδιο της προετοιμασίας των μαθητών πριν ακούσουν το τραγούδι.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο καθηγητής, πριν προχωρήσει στη διδασκαλία του κάθε τραγουδιού, καλό θα ήταν:

- να απομονώσει το λεξιλόγιο που, κατά την κρίση του, δε γνωρίζει η συγκεκριμένη τάξη των μαθητών.
- να το προδιδάξει με έναν ή περισσότερους τρόπους, π.χ. χρησιμοποιώντας την εικόνα-αφορμή ή ακόμα και με σκιστάκια στον πίνακα ή με μιμική κτλ.
- να προετοιμάσει τους μαθητές είτε κάνοντάς τους ερωτήσεις είτε ξεκινώντας μια συζήτηση σχετική με το θέμα του τραγουδιού, έτσι ώστε να ενεργοποιήσει το ενδιαφέρον τους και να τους «βάλει» στο κλίμα του μαθήματος.

B. Ακρόαση τραγουδιού – Δραστηριότητες κατανόησης και λεξιλογικές ασκήσεις

1. *Επεξεργασία νοηματική - λεξιλογική.* Δραστηριότητες με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του τραγουδιού.
2. *Εμπέδωση – Επέκταση λεξιλογίου των τραγουδιών.* Τα κριτήρια επιλογής των λέξεων για κάθε τύπο δραστηριοτήτων είναι το επίπεδο των μαθητών, η συχνότητα εμφάνισης των λέξεων και η σπουδαιότητά τους σε σχέση με το βασικό λεξιλόγιο αλλά και τις ανάγκες των παιδιών αυτής της ηλικίας.

Γ. Παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου

Στόχος είναι να αναπτυχθούν οι παραγωγικές δεξιότητες των μαθητών, με την αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν ένα θεματικό άξονα του τραγουδιού. Επίσης γίνεται προσπάθεια διαπολιτισμικής προσέγγισης, όπου αυτό είναι δυνατό.

Δ. Γραμματική

Αξιοποιώντας επιλεκτικά γραμματικές δομές που εμφανίζονται στα τραγούδια δημιουργήσαμε μία υποενότητα με ασκήσεις επανάληψης και εμπέδωσης των σχετικών δομών. Ας σημειωθεί ότι δε γίνεται αναλυτική περιγραφή των γραμματικών φαινομένων αλλά συνήθως μια συνοπτική παρουσίασή τους, με στόχο την επανάληψη, εφόσον προϋποτίθεται ότι αυτά έχουν ήδη διδαχτεί στο σχετικό υλικό του αναλυτικού προγράμματος. Θεωρήθηκε σκόπιμο να τοποθετηθεί η γραμματική στο τέλος κάθε ενότητας ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον καθηγητή να τη χρησιμοποιήσει όποτε και αν εκείνος κρίνει απαραίτητο.

Παραθέτουμε ενδεικτικά οδηγίες για την επεξεργασία ενός από τα τραγούδια του βιβλίου

«Θάλασσά μου σκοτεινή»

Στίχοι - μουσική: Ν. Πορτοκάλογλου

Α. Προακουστικές δραστηριότητες

1. Ζητάμε από τους μαθητές να κοιτάξουν την εικόνα και μετά τους κάνουμε ερωτήσεις (π.χ. *Ποιο είναι το θέμα της εικόνας; Πώς είναι η θάλασσα; Ήρεμη, φουρτουνιασμένη, γαλήνια, παραγμένη, βαθιά, ρηχή; Τι συναισθήματα σας προκαλεί; Κ.ά.*)

2. Επιλέγουμε το λεξιλόγιο που, κατά τη γνώμη μας, είναι άγνωστο στους μαθητές μας, δηλαδή λέξεις από το τραγούδι αλλά και από τις ασκήσεις που ακολουθούν (π.χ. *σκοτεινή, βαθιά, αγριεμένη, νησί, στεριά, συμβολίζω, συναίσθημα κ.ά.*) και εξηγούμε τη σημασία τους με **φωτογραφίες, μιμική, σκίτσο** στον πίνακα και με **παραδείγματα χρήσης**.

Β. Ακρόαση τραγουδιού – Δραστηριότητες κατανόησης και λεξιλογικές ασκήσεις

Ακούμε το τραγούδι μία ή δύο φορές (η δεύτερη μπορεί να γίνεται με σιωπηρή ανάγνωση από τους μαθητές) και προχωράμε στις δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα:

1. Στην άσκηση **1α**, αφού προηγουμένως οι μαθητές μας έχουν καταλάβει τη σημασία των λέξεων «αισιοδοξία», «αγωνία» κτλ. τους αφήνουμε να σημειώσουν με ✓ το συναίσθημα που τους δημιουργεί το τραγούδι, ενώ στην **1β** τους ζητάμε να βρουν λέξεις ή εκφράσεις από το τραγούδι που δικαιολογούν το κάθε συναίσθημα, π.χ. **σκοτεινή** - φόβος, **απόψε που σε χάνω** - μελαγχολία. Στην άσκηση **2** ζητάμε τα αντίθετα κάποιων λέξεων του τραγουδιού με στόχο την εμπέδωση και τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου.

2. Στην άσκηση **3** αναζητούμε το τεχνικό δέσιμο των στίχων, δηλαδή οι στροφές 1 και 2 καθώς και οι 4 και 5 παρουσιάζουν το εξής σχήμα: το «άνοιγμα» της μιας γίνεται «κλείσιμο» της άλλης και το αντίστροφο, έτσι ώστε, αν αντιστοιχίσουμε τους όμοιους στίχους, να προκύπτει το σχήμα (X).

3. Στην άσκηση **4** προχωράμε σε βαθύτερη ανάλυση του περιεχομένου του τραγουδιού. Στην **4α** περιμένουμε από τους μαθητές να παρατηρήσουν ότι και στις 4 στροφές ο στιχουργός απευθύνεται στη θάλασσα, ενώ στην 3η οι μαθητές θα πρέπει να επιστρατεύσουν τη φαντασία τους προκειμένου να δώσουν μια πιθανή ερμηνεία για το «σε». Ομοίως στην **4β** και στην **4γ** δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με το τι μπορεί να συμβολίζουν η «θάλασσα», η «ξένη στεριά» και «το νησί μου» στο τραγούδι. Ο καθηγητής θα πρέπει εδώ να δεχτεί τις ποικίλες απόψεις των μαθητών ενθαρρύνοντας το μεταξύ τους διάλογο, αφού στόχος των εν λόγω ασκήσεων είναι η ανάπτυξη τόσο των δεξιοτήτων κατανόησης όσο και της παραγωγής προφορικού λόγου.

4. Η άσκηση **5** αφενός έχει στόχο την επέκταση του λεξιλογίου και αφετέρου μπορεί να λειτουργήσει προπαρασκευαστικά για την προφορική δραστηριότητα που ακολουθεί.

Γ. Παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου

Στην άσκηση **6** και στην άσκηση **7** εξασκούμε τους μαθητές μας στον προφορικό και στο γραπτό λόγο αντίστοιχα. Η άσκηση **7** μπορεί να δοθεί και στο σπίτι ανάλογα με το διαθέσιμο χρόνο.

Δ. Γραμματική

Τέλος, ο καθηγητής μπορεί να προχωρήσει, αν θέλει, στη σελίδα της γραμματικής για μια μικρή επανάληψη των επιθέτων σε -ύς/ -ιά/ -ύ, αν και εφόσον τα έχει προηγουμένως διδάξει. Τα σκίτσα στοχεύουν στην ευκολότερη και καλύτερη κατανόηση της σημασίας των επιθέτων.

Μάνος Χατζιδάκις

Ένας από τους πιο σημαντικούς Έλληνες συνθέτες. Από μικρός αρχίζει να μελετά πιάνο και θεωρία της μουσικής. Σπουδάζει φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και κάνει παρέα με αξιόλογους καλλιτέχνες και πνευματικούς ανθρώπους της εποχής του, όπως ο Σεφέρης, ο Ελύτης, ο Τσαρούχης, ο Γκάτσος κ.ά. Το έργο του είναι μεγάλο. Στις δεκαετίες '50 και '60, έγραψε πολλά γνωστά τραγούδια, τα οποία τα συναντάμε σε θεατρικές παραστάσεις και κινηματογραφικές ταινίες: «Χάρτινο το φεγγαράκι», «Το φεγγάρι είναι κόκκινο», «Αγάπη που 'γινες δίκοπο μαχαίρι», «Βγήκανε τ' άστρα», «Πάμε μια βόλτα στο φεγγάρι», «Μην τον ρωτάς τον ουρανό», «Κάπου υπάρχει η αγάπη μου», «Τα παιδιά του Πειραιά» κτλ.

Εφτά τραγούδια θα σου πω

Στίχοι: Μιχάλης Κακογιάννης
Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις
Τραγούδι: Αναστασία

Βγήκανε τ' άστρα
κι οι κοπέλες με τ' άσπρα
κατεβαίνουν στην κάτω γειτονιά
τα παλικάρια παρατάνε τα ζάρια
κι ανταμώνουν στον δρόμο τη γυνιά.

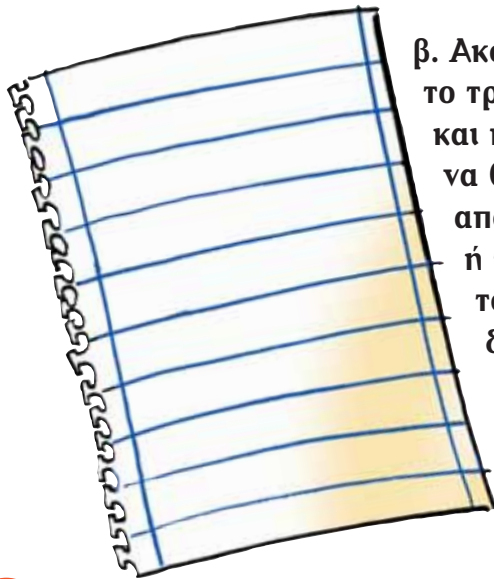
Στον παραδείσον τα μπουζούκια θα με πας
κι αφού χορέψουμε και πάψει ο σαματάς

εφτά τραγούδια θα σου πω
για να διαλέξεις το σκοπό
που θα μου πεις για να σου πω
το σ' αγαπώ.

1. α. Για ποια από τα παρακάτω μιλάει το τραγούδι; (σημειώνω με ✓)

- δουλειά
- αγάπη
- φύση
- διασκέδαση
- ραντεβού
- μοναξιά

β. Ακούω ξανά το τραγούδι και προσπαθώ να θυμηθώ ποιες από τις λέξεις ή τις φράσεις του τραγουδιού δικαιολογούν την απάντησή μου.

γ. Τώρα διαβάζω τα λόγια και βλέπω αν κατάλαβα καλά!

2.

Βρίσκω τι σημαίνουν οι λέξεις:

A. παρατάνε

α. παίρνουν

β. χάνουν

γ. αφήνουν

δ. ρίχνουν

Γ. αφού πάψει

α. αφού αρχίσει

β. αφού ανάψει

γ. αφού αλλάξει

δ. αφού σταματήσει

B. ανταμώνουν

α. λένε αντίο

β. συναντιούνται

γ. χαιρετάνε

δ. φεύγουν

Δ. σαματάς

α. θόρυβος

β. πουχία

γ. τραγούδι

δ. χορός

3. Σωστό ή λάθος; Γράφω τις λέξεις/φράσεις του τραγουδιού που δικαιολογούν την απάντησή μου.

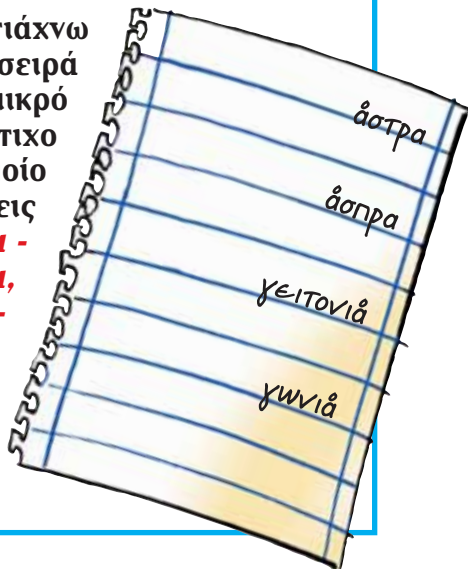
	Σ ή Λ;	Λέξεις/Φράσεις του τραγουδιού
α. Είναι μεσημέρι		
β. Το τραγούδι μιλάει για νέες και νέους		
γ. Οι κοπέλες φοράνε μαύρα ρούχα		
δ. Τα παλικάρια παίζουν ζάρια με τις κοπέλες		
ε. Θα πάνε να χορέψουν και να τραγουδήσουν		

4.

- α. Βρίσκω στο τραγούδι τις λέξεις που δημιουργούν ομοιοκαταληξία:
π.χ. **άστρα** - **άσπρα** κτλ.

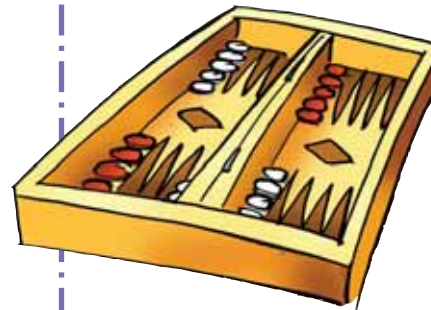
- β. Φτιάχνω κι εγώ με τη σειρά μου ένα μικρό τετράστιχο στο οποίο οι λέξεις **άστρα** - **άσπρα**, **γειτονιά** - **γωνιά** να δημιουργούν ομοιοκαταληξία:

5.

- Στο τραγούδι "τα παλικάρια παίζουν ζάρια":
Μιλάω για τα παιχνίδια που παίζω μόνος μου ή με τους φίλους μου. Ποια προτιμώ και γιατί.

6.

“Στον Παράδεισο
τα μπουζούκια
θα με πιασ...”.
Πώς διασκεδάζουν
οι νέοι σήμερα;
Πού πηγαίνουν;
Τι κάνουν; Πώς θέλω
εγώ να διασκεδάζω;

7.

Γράφω μια μικρή παράγραφο για το πώς
περνάω τις ελεύθερες ώρες μου μόνος μου
ή με τους φίλους μου.

.....

.....

.....

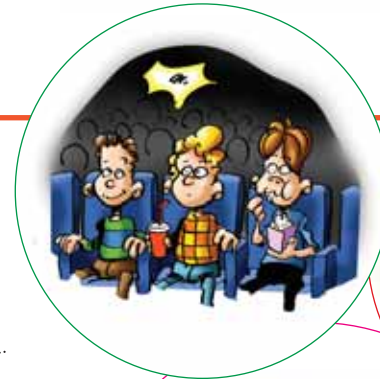
.....

.....

.....

.....

.....

1.

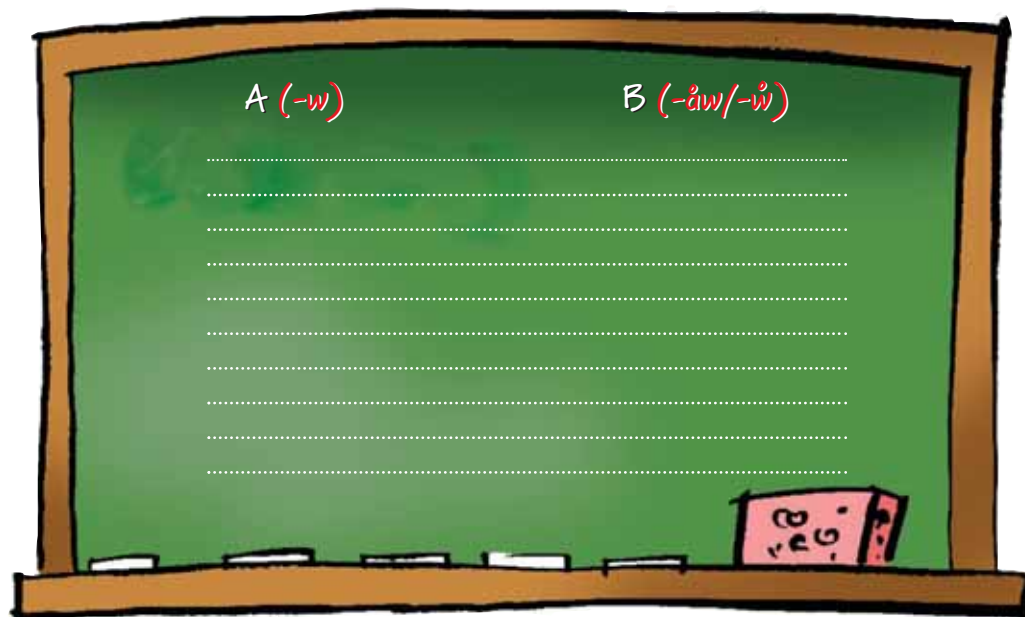
α. Κυκλώνω τα ρήματα που βρίσκω στο τραγούδι.

Βγήκανε τ' άσπρα
κι οι κοπέλες με τ' άσπρα
κατεβαίνουν στην κάτω γειτονιά
τα παλικάρια παρατάνε τα ζάρια
κι ανταμώνουν στον δρόμου τη γωνιά.

Στον Παραδείσου τα μπουζούκια θα με πας
κι αφού χορέψουμε και πάψει ο σαματάς

εφτά τραγούδια θα σου πω
για να διαλέξεις το σκοπό
που θα μου πεις για να σου πω
το σ' αγαπώ.

β. Βάζω τα ρήματα στον παρακάτω πίνακα στο πρώτο πρόσωπο του ενεστώτα και τα χωρίζω ανάλογα με την ομάδα Α (-ω), Β (-άω/-ώ)

γ. Συμπληρώνω τον πίνακα βάζοντας τα ρήματα στο ίδιο πρόσωπο και τον ίδιο αριθμό.

Ενεστώτας	Αόριστος	Μέλλοντας
	βγήκανε	
κατεβαίνουν		
παρατάνε		
		θα πας
		θα πω
αγαπώ		

Μίκης Θεοδωράκης

Είναι ένας από τους πιο μεγάλους συνθέτες στη σύγχρονη Ελλάδα. Τα λαϊκά τραγούδια του, με τον έντονο ρυθμό και τη μελωδία τους, αγαπήθηκαν πολύ από τον κόσμο για την ομορφιά και την απλότητά τους. Μερικά από τα πιο γνωστά είναι: «Βράχο, βράχο τον καημό μου», «Σαββατόβραδο», «Βρέχει στη φτωχογειτονιά», «Μαργαρίτα – Μαργαρώ», «Μαγική πόλη», «Στρώσε το στρώμα σου για δυο», «Δόξα τω Θεώ», «Βάρκα στο γιαλό» κ.ά. Επιπλέον ο Θεοδωράκης μελοποίησε ποιήματα μεγάλων ποιητών, Ελλήνων και ξένων: του Σεφέρη, του Ελύτη, του Ρίτσου, του Νερούντα κ.ά. Με αυτό τον τρόπο σπουδαία ποιητικά έργα έγιναν γνωστά στο λαό, όπως ο «Επιτάφιος» του Ρίτσου και το «Άξιον εστί» του Ελύτη. Ο Θεοδωράκης, δημιουργικός και ακούραστος, συνεχίζει τη μουσική δραστηριότητά του με έντονους ρυθμούς ακόμα και σήμερα.

Σ' αυτή τη γειτονιά

Στίχοι: Μάνος Ελευθερίου

Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

Τραγούδι: Γιάννης Καλογιάννης, Μαρία Δημητριάδη

Σ' αυτή τη γειτονιά
και βράδυ και πρωί
περάσαμε και χάσαμε
ολόκληρη ζωή.

Σ' αυτή τη γειτονιά
μας πήραν οι καημοί,
μας πήραν και μας πρόδωσαν
για μια μπουκιά ψωμί.

Σ' αυτή τη γειτονιά
μες στο μικρό στενό
χαθήκαμε και ζήσαμε
μακριά κι απ' το Θεό.

1. α. Τι συναισθήματα εκφράζει το τραγούδι; (σημειώνω με ✓)

- α. χαρά
- β. φόβο
- γ. απογοήτευση
- δ. λύπη
- ε. νοσταλγία
- στ. ικανοποίηση

• ικανοποίηση

• νοσταλγία

• φόβος

• απογοήτευση

• χαρά

• λύπη

2. Το τραγούδι μιλάει για μια γειτονιά... (σημειώνω με ✓)

- α. πλούσια
- β. φτωχή
- γ. μεγάλη
- δ. μικρή
- ε. ευχάριστη
- στ. απομονωμένη

3. Βρίσκω τα αντίθετα.

- α. βράδυ # .....
- β. ολόκληρη # .....
- γ. μες στο = μέσα στο # .....
- δ. μικρό # .....
- ε. ζήσαμε # .....
- στ. μακριά # .....

β. Ακούω ξανά το τραγούδι και γράφω λέξεις και φράσεις που δείχνουν τα συναισθήματα που εκφράζει.

4.

Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις: **η γειτονιά, ο γείτονας - η γειτόνισσα γειτονεύω με, γειτονικός/-ή/-ό**

α. Η Ελλάδα .....την Αλβανία.

β. Ο Γιώργος είναι ..... μου.

γ. Η ..... μας είναι από τη Ρωσία.

δ. Μένω σε μια όμορφη και μικρή .....

ε. Η Ελλάδα και η Βουλγαρία είναι χώρες .....

5.

Μιλώ για την παλιά και την καινούρια γειτονιά μου και τις συγκρίνω.

6.

Γράφω για τη γειτονιά που ονειρεύομαι.

.....

.....

.....

.....

.....

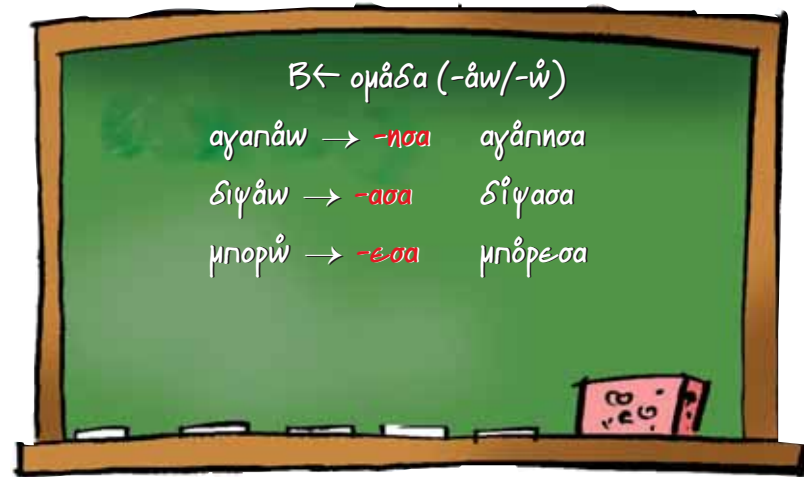
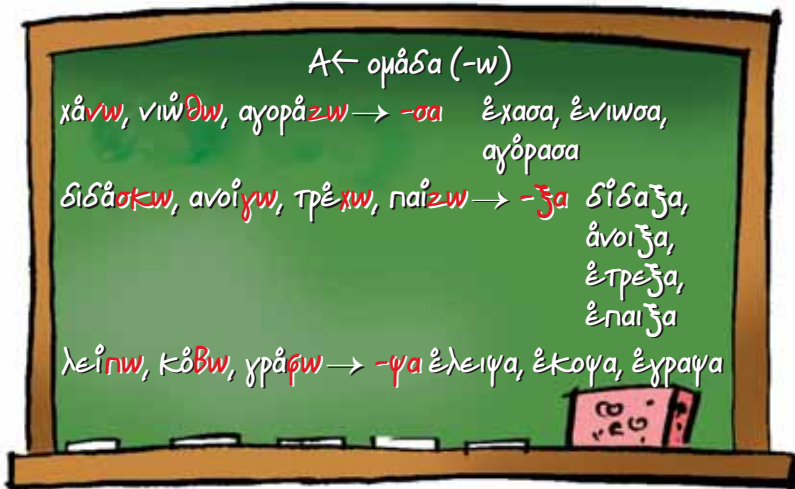
.....

.....

.....

.....

.....

1.

α. Ακούω ξανά το τραγούδι και συμπληρώνω τα κενά

Σ' αυτή τη γειτονιά
και βράδυ και πρωί
..... και .....
ολόκληρη ζωή.

Σ' αυτή τη γειτονιά
μας ..... οι καημοί
μας ..... και μας .....
για μια μπουκιά ψωμί.

Σ' αυτή τη γειτονιά
μες στο μικρό στενό
χαθήκαμε και .....
μακριά απ' το Θεό.

β. Τοποθετώ στην κατάλληλη στήλη τους Αορίστους που βρήκα στην άσκηση 1α και γράφω τον Ενεστώτα.

Α' ομάδα

Β' ομάδα

Βαγγέλης Γερμανός

Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1951. Άρχισε να ασχολείται με την κιθάρα του σε ηλικία 12 ετών. Γνωστός στιχουργός και τραγουδιστής με ειδικότητα στις μπαλάντες. Στα τέλη της δεκαετίας του '60 εμφανίζεται σε μπουάτ της Θεσσαλονίκης. Ταξιδεύει και δίνει συναυλίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Μετά τον πρώτο προσωπικό του δίσκο «Τα μπαράκια» 1981, που έχει μεγάλη επιτυχία, ακολουθούν δίσκοι, όπως «Ερωτικό κούρδισμα» 1982, «Βραχυκύκλωμα» 1984, «Χάδια και χαστούκια» 1985, «Γιούπι - Για» 1989, «Ο τροβαδούρος σου» 1992, «Ασκήσεις» 1994, «Κρουαζιέρα» 1997.

Κρουαζιέρα

Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Βαγγέλης Γερμανός

Το πλοίο θα σαλπάρει το βραδάκι
πάρε το μετρό για Πειραιά
μέσα στο γλυκό καλοκαιράκι
να πάμε Κρουαζιέρα στα νησιά
στο κύμα θ' αρμενίζει το βαπόρι
τ' αγέρι θα μας παίρνει τα μαλλιά
θα γίνουμε στον έρωτα μαστόροι
κι οι σκέψεις θα πετάξουν σαν πουλιά.

Κρουαζιέρα θα σε πάω
γιατί σε νοιάζομαι και σ' αγαπώ
Μύκονο και Σαντορίνη
σαν ερωτευμένοι πιγκουίνοι.

Άσε τον παλιόκοσμο να σκούζει
σε πλαζ, εστιατόρια, πανσιόν
εμείς με σλίπινγκ μπαγκ και με καρπούζι
θα κάνουμε το γύρο των νησιών
γυμνοί θα κολυμπάμε στ' ακρογιαλία
τον ήλιο θ' αντικρίζουμε ανφάς
θα σ' έχω σαν κινέζικη βεντάλια
και στο γραφείο δε θα ζαναπάς.

1.

Ταιριάζω τις λέξεις με τις σημασίες τους.

1. θα σαλπάρει	α. θα ταξιδεύει στη θάλασσα
2. θα αρμενίζει	β. ξεφωνίζει, φωνάζει
3. το αγέρι	γ. ενδιαφέροντα
4. νοιάζομαι	δ. θα κοιτάμε
5. σκούζει	ε. το αεράκι
6. θα αντικρίζουμε	στ. θα ξεκινήσει για ταξίδι, θα φύγει

2.

α. Ποιο είναι το θέμα του τραγουδιού;

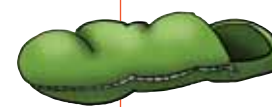
β. Τι εποχή είναι;

γ. Πού είναι τα πρόσωπα του τραγουδιού και πού θα πάνε;

δ. Πώς θα πάνε;

3.

Πώς λέμε στα ελληνικά

σλίπινγκ μπαγκ (sleeping bag)

.....

ανφας (en face)

.....

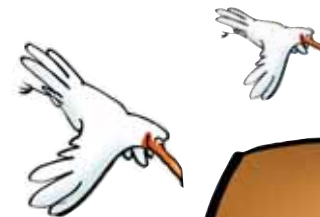
πλαζ (la plage)

.....

4.

Βρίσκω στο τραγούδι όλες τις λέξεις που έχουν σχέση με διακοπές.

5.

Με καλούν στην τηλεοπτική εκπομπή «Πες το και θα γίνει», όπου τα όνειρα των παιδιών γίνονται πραγματικότητα! Μιλώ για τις διακοπές που θα ήθελα να κάνω! Χρησιμοποιώ τις λέξεις του πίνακα και, όπου μπορώ, τον συμπληρώνω.

• ξενοδοχείο

• ορειβασία

• κολύμπι

• βουνό

Πού θα ήθελα να πάω	Πού θα ήθελα να μείνω	Τι θα ήθελα να δω	Τι θα ήθελα να κάνω
θάλασσα	ξενοδοχείο	αρχαία μνημεία	κολύμπι
βουνό	πανσιόν	μουσεία	ψάρεμα
	ενοικιαζόμενα δωμάτια	φυσικές ομορφιές	ορειβασία
	κάμπινγκ		σπορ
			βόλτες
			ποδήλατο
			ταβέρνα
			ντίσκο
			γνωριμίες

• αρχαία μνημεία

• ψάρεμα

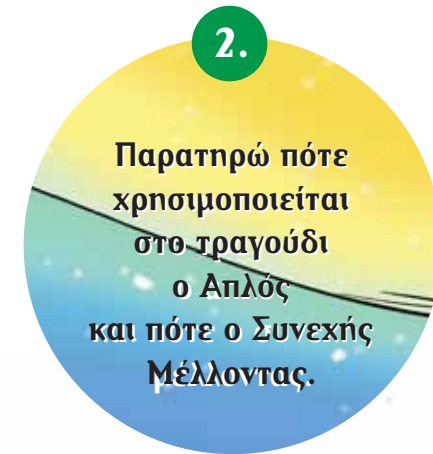
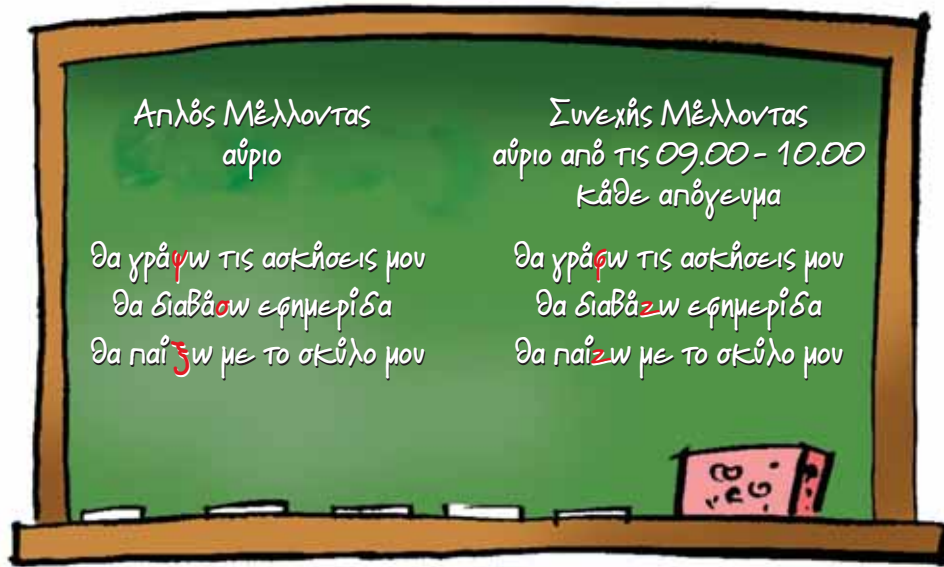

• κάμπινγκ

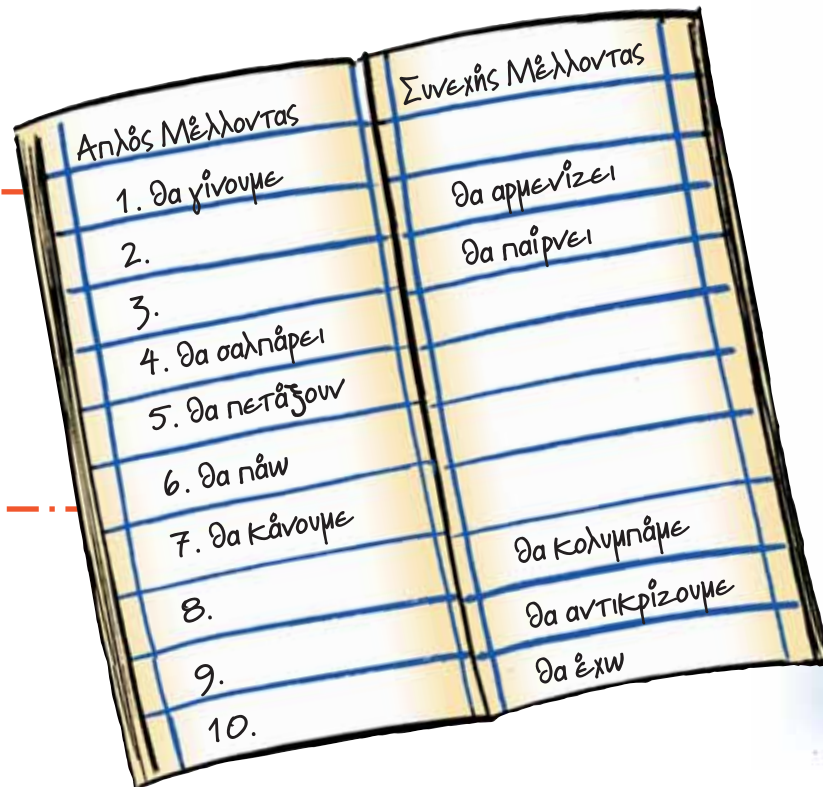
• ποδήλατο

1.

Σχηματίζω το Συνεχή και τον Απλό Μέλλοντα όπου λείπει.

Γιώργος Ζαμπέτας

Ένας από τους πιο δημοφιλείς οργανοπαίκτες τραγουδιστές της λαϊκής μουσικής της εποχής του. Άρχισε να μαθαίνει μόνος του μπουζούκι από 5 ετών και ξεχώρισε για τις ικανότητές του σε αυτό. Ξεκίνησε ως μουσικός το 1950 αλλά έγινε ιδιαίτερα γνωστός με τα τραγούδια «Ο πιο καλός ο μαθητής» και «Ο αράπης» το 1962. Έγραψε πολλά τραγούδια για ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου. Μερικά από τα πιο γνωστά είναι: «Σήκω χόρευε σουρτάκι», «Δημήτρη μου, Δημήτρη μου», «Ο πεννητάρης», «Πατέρα κάτσε φρόνιμα» κτλ. Άλλα τραγούδια του που έγιναν μεγάλες επιτυχίες είναι: «Δειλινά», «Σταλιά, σταλιά και αχόρταγα», «Τι σου 'κανα και μ' εγκατέλειψες», «Πάει πάει», «Πού 'σαι Θανάση», «Μάλιστα κύριε», «Ποιος είναι αυτός», «Χίλια περιστέρια». Επιπλέον συνεργάστηκε με τους πιο γνωστούς συνθέτες: Μ. Χατζιδάκι, Μ. Πλέσσα, Στ. Ξαρχάκο κ.ά.

Ο πιο καλός ο μαθητής

Στίχοι: Γ. Βασιλειάδης

Μουσική - τραγούδι: Γιώργος Ζαμπέτας

Έναν καιρό που μ' έστειλε η μάνα μου σχολείο
ο δάσκαλός μου μ' έβασε στο πρώτο το θρανίο.
Ο πιο καλός ο μαθητής ήμουν εγώ στην τάξη
κι οι δάσκαλοί μου με είχανε "μη βρέζει και μη στάζει".

Πάντοτε στο τετράδιο βαθμό έπαιρνα δέκα
κι αν στη ζωή πήρα μηδέν, τα φταίει μια γυναίκα.
Ο πιο καλός ο μαθητής ήμουν εγώ στην τάξη
κι οι δάσκαλοί μου με είχανε "μη βρέζει και μη στάζει".

Στον έλεγχο διαγωγής είχα "κοσμοτάτι"
κι όμως οι συναναστροφές, όλες αυτές, Μανόλη μου,
μου βγάλανε το μάτι.
Ο πιο καλός ο μαθητής ήμουν εγώ στην τάξη
κι οι δάσκαλοί μου με είχανε "μη βρέζει και μη στάζει".

1.

Βρίσκω στο τραγούδι όλες εκείνες τις λέξεις που έχουν σχέση με τη λέξη «σχολείο». Π.χ. *ο δάσκαλος* κτλ.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

2.

Πώς λέω στα ελληνικά τα παρακάτω;

1. ....

2. *προαύλιο* .....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. *κουδούνι* .....

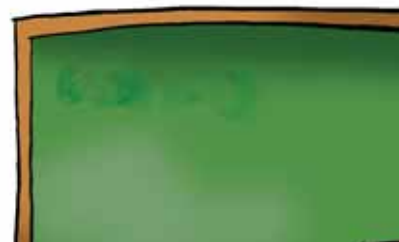
9. ....

10. ....

11. ....

12. ....

13. ....

3. Τώρα χρησιμοποιώ τις λέξεις της δραστηριότητας 2 και συμπληρώνω τις προτάσεις.

- Η δασκάλα κάθεται στην ....., ενώ οι μαθητές στα .....
- Δώσε μου την ....., για να ξύσω το μολύβι μου.
- Όταν χτυπάει το ....., κάνουμε διάλειμμα και πάμε στο ..... για να φάμε κάτι.
- Δεν έχω ..... για να γράψω στον πίνακα.
- Όταν έχει καλό καιρό, στα διαλείμματα βγαίνουμε έξω στο .....
- Το σχολείο μας έχει δέκα μεγάλες ..... με πολλά παράθυρα.

4. Τι σημαίνουν οι εκφράσεις που υπάρχουν στο τραγούδι;

	1. Δεν πήρα ποτέ λεφτά
	2. Με χτύπησαν στο μάτι
α. Με είχανε «μη βρέξει και μη στάξει»	3. Στη ζωή απέτυχα, δεν τα πήγα καλά
β. Στη ζωή πήρα μηδέν	4. Με είχαν τιμωρία στη βροχή
γ. Μου βγάλανε το μάτι	5. Με πρόσεχαν πολύ
	6. Μου κάνανε κακό

5.

Το σχολείο
κι εγώ:

Μιλάω με τους συμμαθητές
μου για το τι μου προσφέρει
το σχολείο. Τι άλλο
περιμένω από
το σχολείο;

6.

Γράφω τι μου αρέσει και τι δε μου
αρέσει στο σχολείο μου.

ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ

ΔΕ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ

●	● .....
●	● .....
●	● .....
●	● .....
●	● .....
●	● .....
●	● .....

1.

α. Ξανακούω το τραγούδι και συμπληρώνω τα ρήματα (που είναι σε χρόνο Παρατατικό)

Έναν καιρό που μ' ..... η μάνα μου σχολείο
ο δάσκαλός μου μ' ..... στο πρώτο το θρανίο.

Πάντοτε στο τετράδιο βαθμό ..... δέκα
κι αν στη ζωή πήρα μηδέν τα φταίει μια γυναίκα.

Στον έλεγχο διαγωγή ..... "κοσμιότητα"
κι όμως οι συναστροφές, όλες αυτές, Μανόλη μου,
μου βγάλανε το μάτι.

Ο πιο καλός ο μαθητής ..... εγώ στην τάξη
κι οι δάσκαλοί μου με ..... "μη βρέζει και μη στάζει".

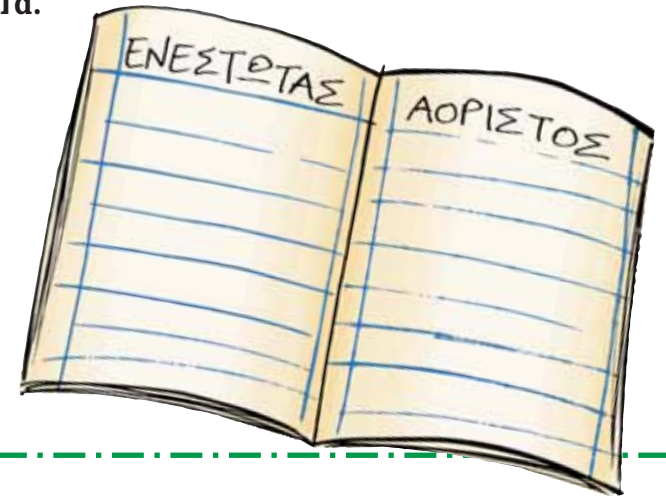
β. Τώρα βρίσκω τον Ενεστώτα και τον Αόριστο των ρημάτων της δραστηριότητας 1α.

ΠΡΟΣΕΧΩ!

Ενεστώτας
στέλνω

Αόριστος
έστειλα

Παρατατικός
έστελνα

γ. Τι παρατηρώ για τον Αόριστο και τον Παρατατικό στα ρήματα «έχω» και «είμαι»; Θυμάμαι και άλλα ρήματα σαν κι αυτά.

δ. Παρατατικός ή Αόριστος; Συμπληρώνω τις παρακάτω προτάσεις με τα ρήματα της παρένθεσης στον κατάλληλο χρόνο.

1. Χθες που μ' ..... η μάνα μου σχολείο. (στέλνω)
ο δάσκαλός μου μ' ..... στο πρώτο το θρανίο. (βάζω)
2. Όταν ήμουνα μικρός, ... στο σχολείο με το ποδήλατο. (πηγαίνω)
3. Προχθές ..... δέκα στα Μαθηματικά. (παίρνω)
4. Πέρσι ..... πέντε ώρες την ημέρα. (διαβάζω)
5. Την περασμένη εβδομάδα ..... εκδρομή στους Δελφούς. (πηγαίνω)
6. Χθες δε ..... καθόλου (διαβάζω),
γιατί ..... όλη την ημέρα στον υπολογιστή. (παίζω)

2.

α. Πώς αλλιώς λέω στα ελληνικά:

ο πιο καλός

ο καλύτερος

ο πιο κακός

.....

ο πιο πολύς

.....

ο πιο λίγος

.....

ο πιο μεγάλος

.....

ο πιο μικρός

.....

β. "Ο πιο καλός ο μαθητής ήμουν εγώ..."

Μιλάω και εγώ για...

- το πιο δύσκολο/εύκολο μάθημα
- τον πιο αυστηρό καθηγητή
- την πιο ωραία εκδρομή
- το πιο νόστιμο φαγητό του κυλικείου
- την πιο καλή δασκάλα
- το πιο μεγάλο διάλειμμα
- τον πιο καλό βαθμό

Λαυρέντης Μαχαιρίτσας

Γεννήθηκε στο Βόλο και σπούδασε μουσική στο Ελληνικό Ωδείο. Το 1980 δημιουργεί με φίλους το συγκρότημα «Τερμίτες». Φεύγουν όλοι μαζί για το Παρίσι για ενάμισι χρόνο, όπου εμφανίζονται σε μουσικές σκηνές. Το 1982 επιστρέφουν στην πατρίδα και τον επόμενο χρόνο κυκλοφορούν τον πρώτο τους δίσκο με τίτλο το όνομα του συγκροτήματος. Το 1991 ο Λαυρέντης κυκλοφορεί έναν από τους πιο πετυχημένους προσωπικούς δίσκους του «Διδυμότειχο Blues». Ακολουθούν και άλλοι δίσκοι και το 1997 κυκλοφορεί το «Παυσίλυπον» με έντεκα νέα τραγούδια, μπαλάντες που μιλάνε για το σύγχρονο άνθρωπο. Σ' αυτή τη δισκογραφική δουλειά ανήκει και το τραγούδι «Ένας Τούρκος στο Παρίσι». Παράλληλα με τους δίσκους και τις συναυλίες που έχει κάνει, έχει γράψει τραγούδια και μουσική για πολλές αξιόλογες θεατρικές παραστάσεις.

Ένας Τούρκος στο Παρίσι

Στίχοι: Ισαάκ Σούσης

Μουσική: Λ. Μαχαιρίτσας – Πυξ Λαξ

Τραγούδι: Λ. Μαχαιρίτσας

Μου γράφεις δε θα 'ρθεις για διακοπές
χρωστάς μαθήματα μου λες.
Φωτογραφίες στέλνεις απ' το Λούβρο
και άλλες με το γάτο σου τον Τούρκο.
Ο Τούρκος να πηδάει στα σκαλιά
και ύστερα παιχνίδι να σου κάνει
στη γάμπα σου να τρέμει μια ουρά
αυτός ο Τούρκος, Τούρκο θα με κάνει.

Ζηλεύω το μικρό σου το γατί
στα πόδια σου κοιμάται όταν διαβάζεις
δεν ξέρω αν κοιμάστε και μαζί
ή μ' άλλον στο κρεβάτι το αλλάζεις.

Μου γράφεις πως σου έλειψα πολύ
μου στέλνεις χάρτινο φιλί
το χρόνο σου μετράς για το πτυχίο
το γράμμα μου σου φάνηκε αστείο.
Κι ο Τούρκος στη μοκέτα αραχτός
φιλίες με τους Γάλλους σου να πιάνει
να πίνει και να τρώει ό,τι τρως
αυτός ο Τούρκος Τούρκο θα με κάνει.

Ζηλεύω το μικρό σου το γατί
στα πόδια σου κοιμάται όταν διαβάζεις
δεν ξέρω αν κοιμάστε και μαζί
ή μ' άλλον στο κρεβάτι το αλλάζεις.
Συγχύρα με που γίνομαι μικρός
μα η ανάγκη να σε νιώσω είναι μεγάλη
μακριά σου νιαουρίζω μοναχός
μα σε λα βι που λένε
και οι Γάλλοι.

1. Διαβάζω τις προτάσεις και διαλέγω τη σωστή.

- Ο Τούρκος του τραγουδιού είναι:
  - ένας άνθρωπος από την Τουρκία.
  - ένας γάτος.
  - φίλος του τραγουδιστή.
- Η κοπέλα:
  - σπουδάζει στη Γαλλία.
  - κάνει διακοπές στη Γαλλία.
  - μένει στην Τουρκία.
- Ο φίλος της κοπέλας νιώθει ζήλια, επειδή αυτή:
  - κάνει παρέα μόνο με Γάλλους.
  - έχει σχέση με έναν Τούρκο.
  - είναι μακριά του και κάνει παρέα με άλλους.
- Η κοπέλα δε θα γυρίσει στην Ελλάδα για διακοπές, επειδή:
  - έχει διάβασμα.
  - έχει δουλειές.
  - δε θέλει να αφήσει τον Τούρκο μόνο του.

2. α. Τι σημαίνουν οι εκφράσεις που υπάρχουν στο τραγούδι;

- “Αυτός ο Τούρκος, Τούρκο θα με κάνει”:
  - θα γίνω από Έλληνας Τούρκος.
  - θα θυμώσω, θα νευριάσω πάρα πολύ.
- “Πιάνω φιλίες”
  - κάνω νέους φίλους.
  - χάνω τους φίλους μου.
- “Συγχώρα με που γίνομαι μικρός”
  - γίνομαι ξανά παιδί.
  - γίνομαι μικροπρεπής.

β. Πώς λέω στα ελληνικά τη γαλλική φράση «σε λα βι» (c'est la vie);

.....

3. "Μακριά σου νιαουρίζω μοναχός"

Τα ζώα μιλάνε... ξένες γλώσσες!

Στην Ελλάδα:

οι γάτες νιαουρίζουν, κάνουν «**νιάου νιάου**»!

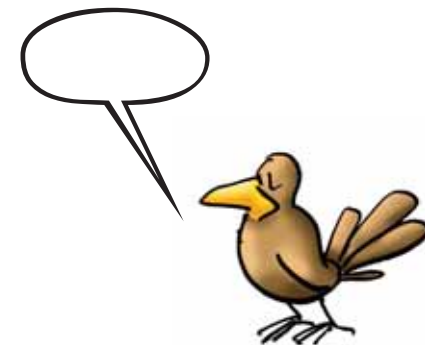
οι σκύλοι γαβγίζουν, κάνουν «**γαβ γαβ**»!

τα πουλάκια κάνουν .....

τα αρνάκια κάνουν .....

τα βατραχάκια κάνουν .....

Στη χώρα σου;

4.

α. "Αυτός ο Τούρκος Τούρκο θα με κάνει!"

Πώς βλέπει ο ένας λαός τον άλλον;

Για τους Έλληνες συχνά λένε ότι:

- ✓ είναι φιλόξενοι,
- ✓ μιλάνε δυνατά και γρήγορα,
- ✓ δεν είναι συνεπείς στα ραντεβού τους.

β.
Εσείς τι γνώμη
έχετε;
Τι άλλο θα λέγατε
για τους
Έλληνες;

5. "...το μικρό σου το γατί
στα πόδια σου κοιμάται όταν διαβάζεις"

α. Αγαπάτε τα ζώα;
Έχετε κάποιο ζώο στο σπίτι σας;
Αν όχι, θα θέλατε ένα ζωάκι;

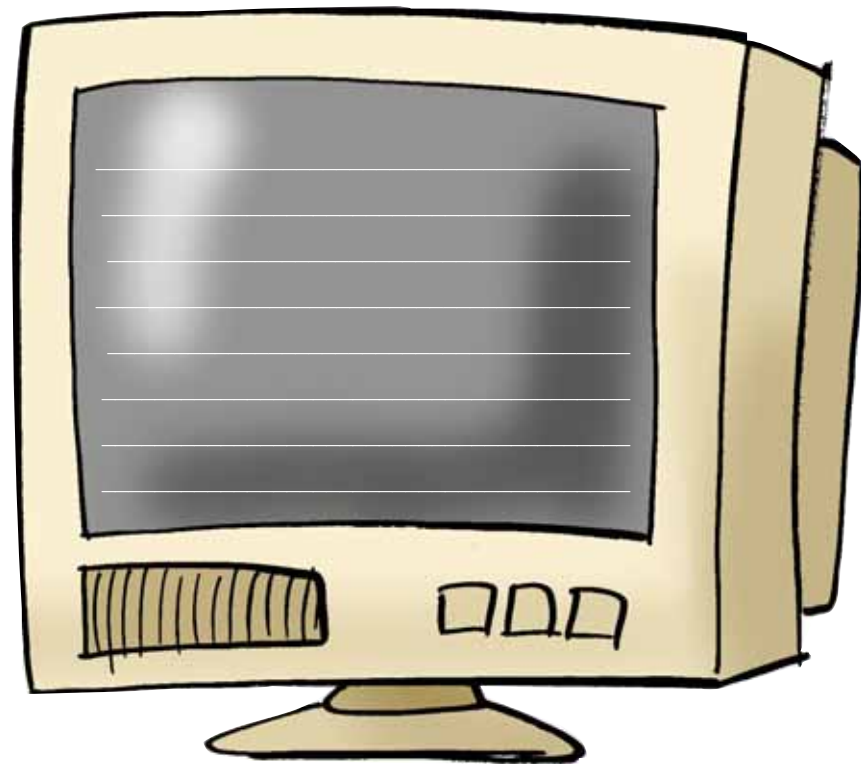

β. Διαβάζω τις
μικρές αγγελίες
στο Διαδίκτυο
(Internet) και
απαντάω σε μία
από αυτές.

✓ Χαρίζεται γατάκι 2 μηνών, χαριτωμένο, υγιέστατο και πολύ καθαρό. Αν ονειρεύεστε την τέλεια γάτα, γράψτε στο philozoiki.gr

✓ Αν αγαπάτε τους παπαγάλους, βιαστείτε! Ένα σπάνιο είδος παπαγάλου με εκπληκτικά χρώματα και εκπαιδευμένος να μιλάει σας προσφέρεται σε τιμή ευκαιρίας. Όσοι ενδιαφέρονται ας επικοινωνήσουν μαζί μου στο retropoulos.gr

✓ Χαρίζεται ένα σκυλάκι αρσενικό τεσσάρων μηνών, υγιέστατο, έχει κάνει όλα τα εμβόλια. Το χρώμα του είναι καφέ και είναι ράτσας κα- νίς. Διεύθυνση επικοινωνίας: katoikidia.gr

1. Συμπληρώνω τον πίνακα.

Χώρα	Εθνικότητα ♂	Εθνικότητα ♀	Γλώσσα
	Τούρκος		
			γαλλικά
Ιράκ			
	Αλβανός		
		Ουκρανή	
Βουλγαρία			
			ρωσικά
Λίβανος			
	Ιρανός		
		Σύρια	
			σερβικά

2. Ονομάζω ανθρώπους και αντικείμενα, όπως στο παράδειγμα.

1. ....

Ελλάδα

4. ....

Τουρκία

7. ....

Λίβανος

10. ....

Αλβανία

2. ....

Βουλγαρία

5. ....

Ρωσία

8. ....

Ιράκ

11. ....

Τουρκία

3. ....

Γαλλία

6. ....

Ουκρανία

9. ....

Συρία

12. ....

Σερβία

Λουκιανός Κηλαπδόνης

Γεννήθηκε στην Κυψέλη το 1943. Μερικοί από τους γνωστότερους δίσκους του, που κυκλοφορούν από το 1978 μέχρι το 1991, είναι: «Είμαι ένας φτωχός και μόνος καουμπόη», «Ψυχραιμία παιδιά» όπου ανήκει και το τραγούδι «Το ματς», «Χαμπλή ππίση», «"Fifties" και ξερό ψωμί» κτλ. Το 1993 κυκλοφορεί το διπλό άλμπουμ με τίτλο «Αχ πατρίδα μου γλυκιά» με τραγούδια ελληνικά των τελευταίων πενήντα χρόνων. Παράλληλα γράφει θεατρική και κινηματογραφική μουσική για έργα γνωστών και σημαντικών Ελλήνων δημιουργών, όπως του Θ. Αγγελόπουλου, του Π. Βούλγαρη κτλ. Τέλος, έχει κάνει πολλές ζωντανές εμφανίσεις σε ολόκληρη την Ελλάδα και την Κύπρο. Γνωστότερη από αυτές είναι το περίφημο «Πάρτι στη Βουλιαγμένη» που έγινε το 1983 και συγκέντρωσε περίπου 70.000 κόσμο. Με αυτή την εκδήλωση ο Λουκιανός ήταν ο πρώτος καλλιτέχνης που έβγαλε τις συναυλίες από τα γήπεδα και τα θέατρα σε φυσικούς χώρους.

Το ματς

Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Λουκιανός Κηλαπδόνης

Αρχίζει το ματς, αδειάσαν οι δρόμοι
η ώρα ζυγώνει, αρχίζει το ματς.
Αρχίζει το ματς, ερήμωσε η πόλη
τρεχάτε κι αρχίζει το ματς.

Πω πω γουστάρω να βλέπω κασκόλ
να βλέπω σημαίες, να μπαίνουνε γκολ
πώς μας ενώνει και πώς μας δονεί
του Διακογιάννη η φωνή!

Αρχίζει το ματς, παράτα με τώρα
πλησίασ' η ώρα, αρχίζει το ματς.
Αρχίζει το ματς, κανείς μην κουνιέται
σωπάστε κι αρχίζει το ματς.

Κι όποιος γνωρίζει τι φτάρει για όλα αυτά
ας μον εξηγήσει μετά!

Δραστηριότητες

1. Διαβάζω τις προτάσεις και διαλέγω τη σωστή.

Το πρόσωπο του τραγουδιού:

- α. ετοιμάζεται να παρακολουθήσει έναν αγώνα
- β. θα πάρει μέρος σε έναν αγώνα δρόμου
- γ. είναι με παρέα
- δ. είναι μόνο του
- ε. ακούει ραδιόφωνο
- στ. βλέπει τηλεόραση
- ζ. είναι φανατικός με το ποδόσφαιρο

2.

Ταιριάζω τις λέξεις με τις σημασίες τους.

1. ζυγώνω	α. αφήνω
2. ματς	β. δε μιλάω
3. ερηνώνω	γ. κουνάω με ρυθμό, ταρακουνάω
4. γουστάρω	δ. αγώνας
5. παρατάω	ε. πλησιάζω
6. δονώ	στ. αδειάζω
7. σωπαίνω	ζ. μου αρέσει

3.

Βρίσκω στο τραγούδι όλες τις λέξεις που έχουν σχέση με το ποδόσφαιρο.

4. Συνδέω τις λέξεις με τις εικόνες.

α.

β.

γ.

δ.

ε.

στ.

ζ.

1. διαιτητής

2. παίκτης

3. τέρμα

4. τερματοφύλακας

5. ομάδα

6. γήπεδο

7. κερκίδες

5. Ποια από τα παρακάτω αθλήματα υπήρχαν και στην αρχαία Ελλάδα και ποια είναι καινούρια;

• ακοντισμός

• κολύμβηση

• άλμα εις μήκος

• ποδόσφαιρο

• δισκοβολία

• πυγμαχία (μποξ)

• πάλη

• κωπηλασία

• ιστιοπλοΐα

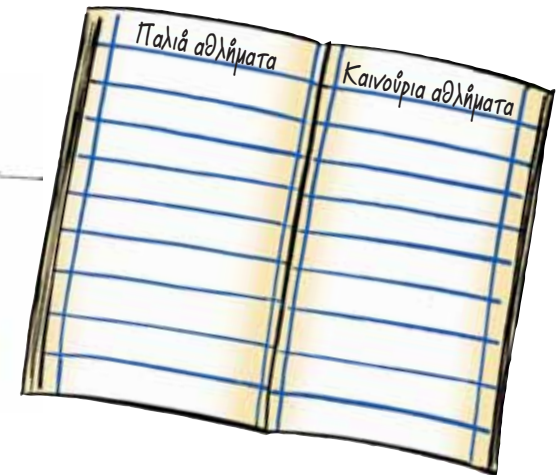
• καλαθοσφαίριση (μπάσκετ)

• αγώνας δρόμου

• ποδηλασία

5.

Παιχνίδι ρόλων για δύο. Συνέντευξη με ένα θρύλο!!!

Ο ένας μαθητής κάνει ένα διάσημο αθλητή και ο άλλος ένα δημοσιογράφο που του παίρνει συνέντευξη ύστερα από μια μεγάλη επιτυχία.

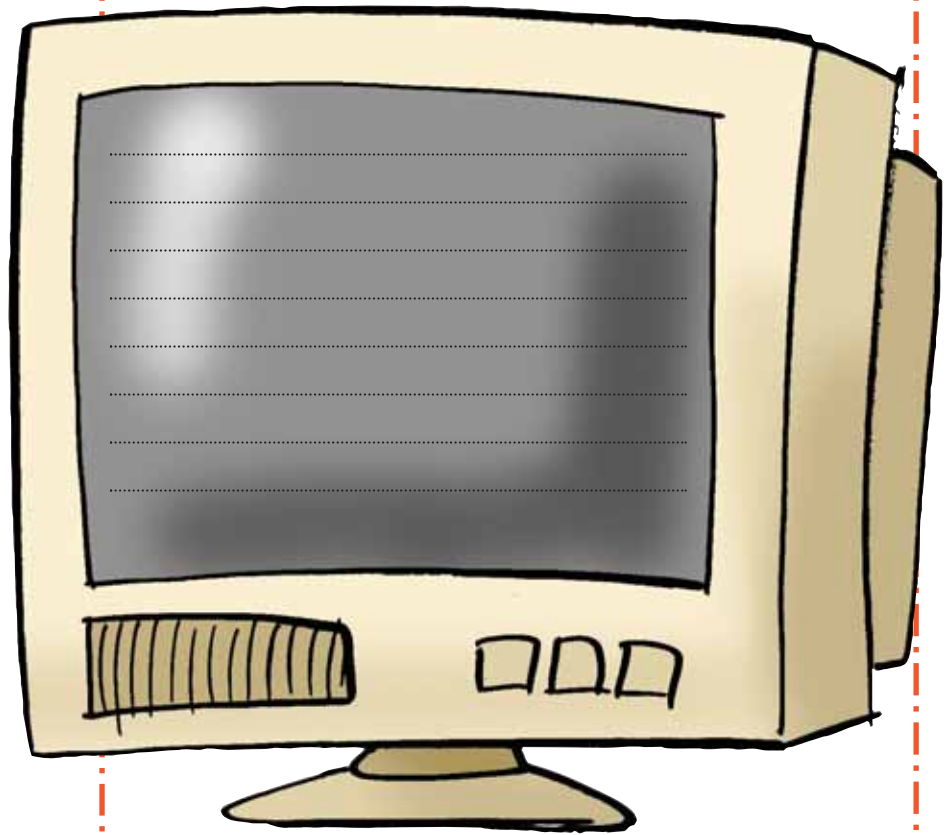

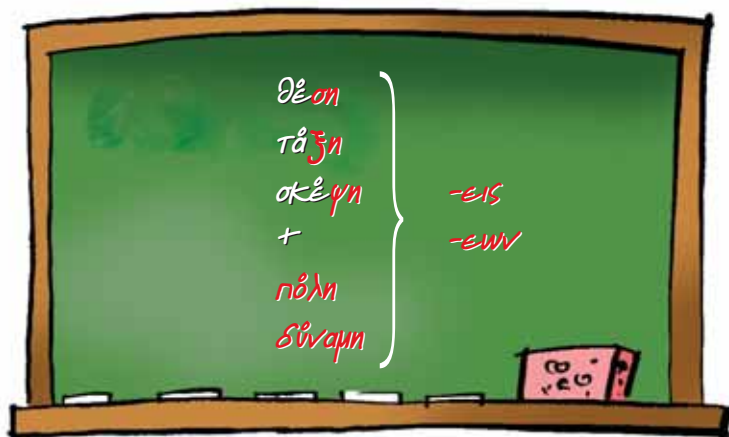
6.

Γράφω ένα e-mail στον αγαπημένο μου ποδοσφαιριστή για να του ευχηθώ καλή επιτυχία στον αυριανό δύσκολο αγώνα.

Του γράφω πόσο τον θαυμάζω και εγώ και οι φίλοι μου και με πόση αγωνία περιμένουμε τον αυριανό αγώνα.

θέση → θέσεις
2 1   2 1

ηλεόραση → ηλεοράσεις
3 2 1   2 1

“Αρχίζει το ματς, ερήμωσε η πόλη”

Αρχίζει το ματς, ερήμωσαν οι πόλεις

Αρχίζει το ματς, ερήμωσαν οι δρόμοι των πόλεων

2.

Βάζω τη λέξη της παρένθεσης στο σωστό τύπο:

«... Δεν έχει καθόλου κίνηση στους δρόμους της Αθήνας. Σε λίγο αρχίζει το ματς! Όλοι στις ..... (η θέση) μας και οι ..... (η τηλεόραση) στη διαπασών. Μα ακόμη να τελειώσουν οι ..... (η είδηση)! Κι όταν αρχίσει το ματς... θα διακόψουν για ..... (η διαφήμιση).

Και πάνω στο γκολ: «Γκόσοοολ, ΠΑΟ ολέεε ΠΑΟ ολέεεε», θα έρθει η μαμά μου και θ' αρχίσει τις ..... (η παρατήρηση):

– «Πιο σιγά!». «Μας ξεκούφανεες!».

– «Άσε με επιτέλους! Ούτε ένα ματς δεν μπορεί να δει κανείς στο σπίτι του!».

Άλλη φορά το εισιτήριο στο χέρι και... στο γήπεδο!!!».

1.

Γράφω τον πληθυντικό (ονομαστική και γενική) των παρακάτω λέξεων.

Ενικός	Πληθυντικός	
	Ονομαστική	Γενική
γνώση		
πράξη		
κίνηση		
έκθεση		
φωνή		
κόρη		
πόλη		
δύναμη		
αδερφή		
λύση		
κατάσταση		

Λουκιανός Κηλαπδόνης

Γεννήθηκε στην Κυψέλη το 1943. Μερικοί από τους γνωστότερους δίσκους του, που κυκλοφορούν από το 1978 μέχρι το 1991, είναι: «Είμαι ένας φτωχός και μόνος καουμπόπ» όπου ανήκει και το τραγούδι «Αθήνα του '78», «Ψυχραιμία παιδιά», «Χαμηλή πτήση», «"Fifties" και ξερό ψωμί» κτλ. Το 1993 κυκλοφορεί το διπλό άλμπουμ με τίτλο «Αχ πατρίδα μου γλυκιά» με τραγούδια ελληνικά των τελευταίων πενήντα χρόνων. Παράλληλα γράφει θεατρική και κινηματογραφική μουσική για έργα γνωστών και σημαντικών Ελλήνων δημιουργών, όπως του Θ. Αγγελόπουλου, του Π. Βούλγαρη κτλ. Τέλος, έχει κάνει πολλές ζωντανές εμφανίσεις σε ολόκληρη την Ελλάδα και στην Κύπρο. Γνωστότερη από αυτές είναι το περίφημο «Πάρτι στη Βουλιαγμένη» που έγινε το 1983 και συγκέντρωσε περίπου 70.000 κόσμο. Με αυτή την εκδήλωση ο Λουκιανός ήταν ο πρώτος καλλιτέχνης που έβγαλε τις συναυλίες από τα γήπεδα και τα θέατρα σε φυσικούς χώρους.

Αθήνα του '78

Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Λουκιανός Κηλαπδόνης

Περπατώ μες στους δρόμους της Αθήνας ξανά
τις βραδιές της και τα δειλινά.

Κι όσα γύρω μου βλέπω τα γνωρίζω καλά
κι όμως, το νιώθω, αλλάζαν πολλά.

Περπατάς μες στους δρόμους της Αθήνας κι εσύ
μιας Αθήνας που πια μας μισεί.

Στους πολλούς άλλος ένας, δε σε ξέρει κανένας
κι ούτε ξέρεις κανέναν κι εσύ.

Περπατάμε στους δρόμους κι η ζωή μας κυλά
όμως έχουμε μάθει καλά
πως αλλάζουμε όλοι, πως αλλάζει κι η πόλη
όπως αλλάζαν στις μέρες μας πολλά.

Δραστηριότητες

1. Ακούω το τραγούδι και σημειώνω τις λέξεις και τις φράσεις που δείχνουν τις σκέψεις και τα συναισθήματα του στιχουργού για την πόλη του.

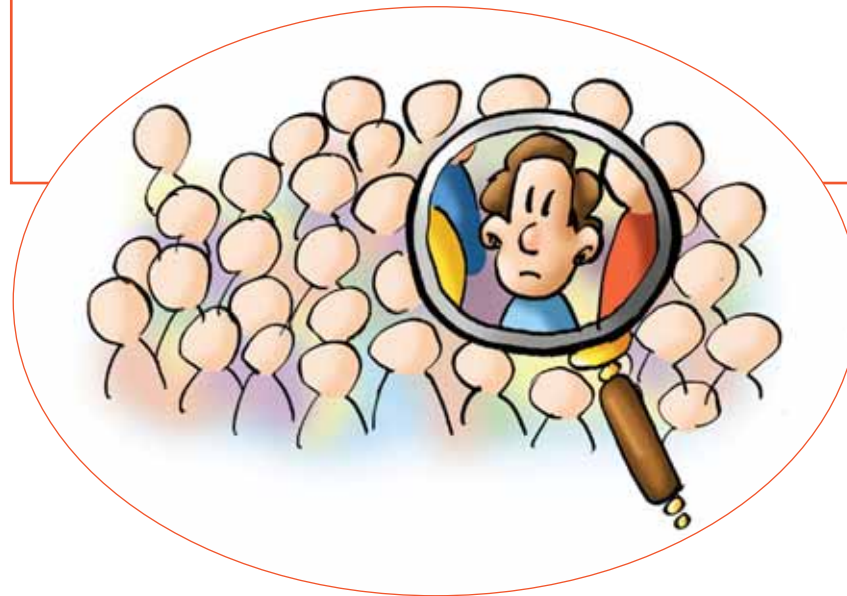

2.

“Στους πολλούς άλλος ένας... εσύ”:

Σε ποιο πρόβλημα αναφέρονται οι παραπάνω στίχοι; Πώς βλέπω εγώ το παραπάνω πρόβλημα; Ποια είναι τα αρνητικά και ποια τα θετικά αυτής της κατάστασης;

3.

“Μιας Αθήνας που μας μισεί”:

Πώς καταλαβαίνω τη φράση αυτή;

.....

.....

.....

.....

.....

4.

Τι κάνει το δημιουργό του τραγουδιού να λέει ότι άλλαξαν γύρω του πολλά; Τι βλέπει; Συγκρίνω τις δύο φωτογραφίες και μιλάω για την Αθήνα τού τότε και την Αθήνα τού σήμερα.

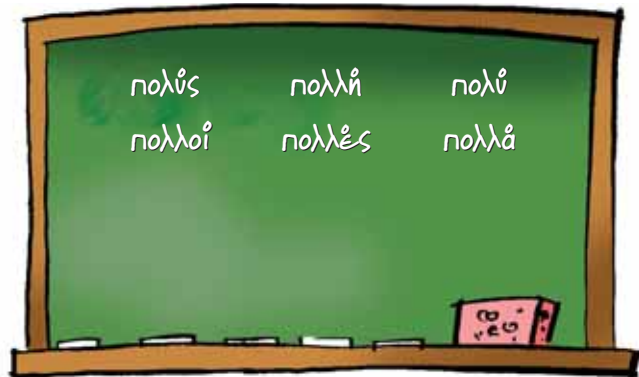
1905

2004

1. "Αλλάζαν πολλά", "στους πολλούς άλλος ένας"
Ένα λ ή δύο λλ;

Βάζω το σωστό τύπο του επιθέτου «πολύς» δίπλα στα ουσιαστικά.

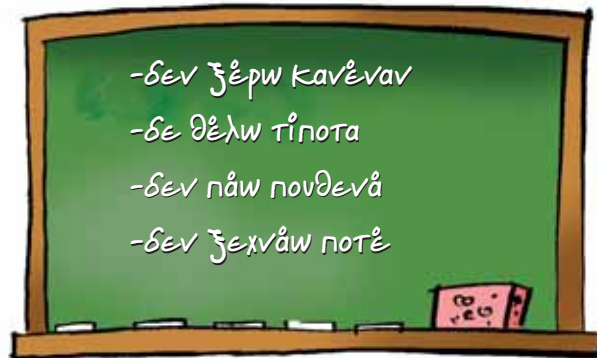
..... κόσμος	..... κρύο
..... παιδιά	..... βροχή
..... άνθρωποι	..... μέρες
..... γυναίκες	..... καιρός
..... χωριά	..... πόλεις

- 3.
1. "Περπατώ μες στους δρόμους της Αθήνας".
  2. "Περπατάς μες στους δρόμους της Αθήνας κι εσύ".
  3. "...δε σε ξέρει κανένας".
  4. "κι ούτε ξέρεις κανέναν κι εσύ".

2. "Δε σε ξέρει κανένας"
Στα ελληνικά βάζω διπλή άρνηση.

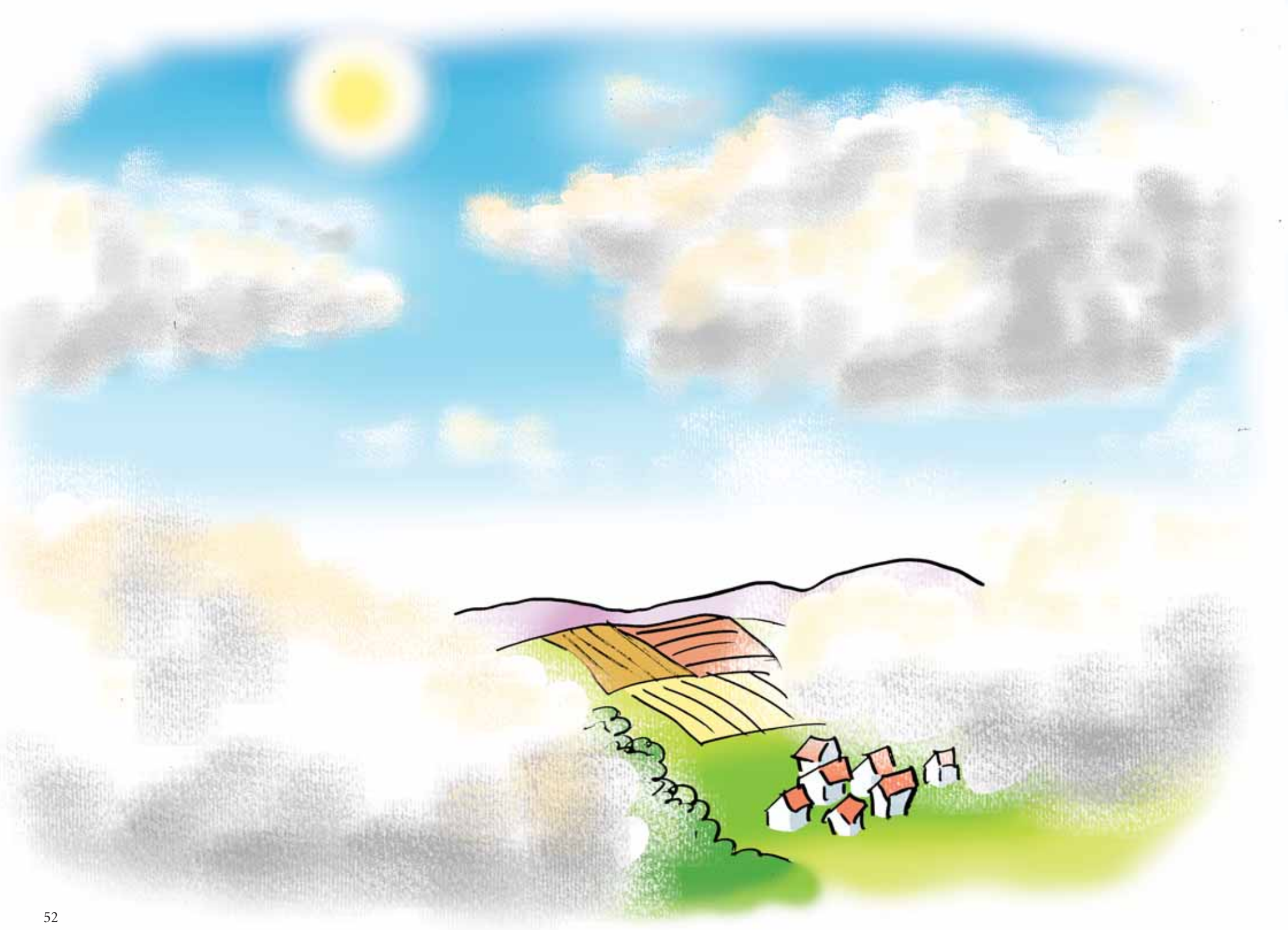
Λέω «όχι!» σε... όλα!
 - Θέλεις παγωτό;
 - Όχι, δε θέλω τίποτα.
 Συνεχίζω όπως στο παράδειγμα. Χρησιμοποιώ τα «κανένας», «τίποτα», «πουθενά», «ποτέ»:

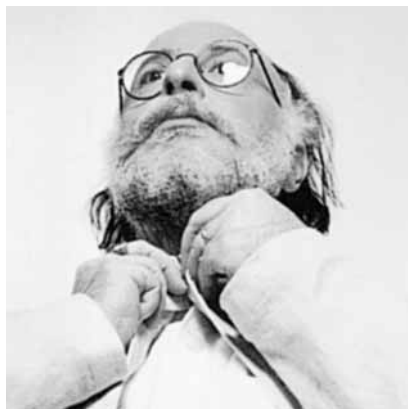
1. – Θα πας σινεμά;	– Όχι, ...
2. – Έγραψες την άσκηση;	– .....
3. – Είδες τον Πέτρο;	– .....
4. – Κοιμάσαι το μεσημέρι;	– .....
5. – Είπες στην Ελένη το μυστικό μου;	– .....

- Όλοι... κάνουν το ίδιο!
- Μαρία: Θέλω να ακούσω μουσική
  - Τιώργος: .....
  - Ελένη: Δε θέλω να πλύνω τα πιάτα.
  - Δημήτρης: .....
  - Τασία: Πεινάω.
  - Βάσω: .....
  - Χαρά: Δε λέω ποτέ ψέματα.
  - Κατερίνα: .....

Διονύσης Σαββόπουλος

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1944. Ξεκινάει την καλλιτεχνική του πορεία το 1964 σε κάποια νυχτερινά κέντρα και πολύ σύντομα τα τραγούδια του γίνονται γνωστά. Η κυκλοφορία του πρώτου του δίσκου «Το φορτηγό», όπου ανήκει και το τραγούδι «Συννεφούλα», τον κάνει δημοφιλή στο ευρύ κοινό. Άλλες δισκογραφικές του δουλειές είναι: «Μπάλος» 1971, «Βρόμικο ψωμί» 1972, «Δέκα χρόνια κομμάτια» 1975, «Τραπεζάκια έξω» 1983, «Ζήτω το ελληνικό τραγούδι» 1987 κτλ. Ο ιδιαίτερος τρόπος που τραγουδά, η αυθεντικότητα και η ποιότητα της μουσικής και των στίχων του τον κάνουν να ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους πρωτοεμφανιζόμενους καλλιτέχνες.

Συννεφούλα

Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Διονύσης Σαββόπουλος

Είχα - είχα μια αγάπη - αχ, καρδούλα μου
που 'μοιαζε συννεφάκι - συννεφούλα μου.
Σα συννεφά - συννεφάκι φεύγει, ζαναγυρνάει
μ' αγαπάει τη μια, την άλλη με ξεχνάει.

Κι ένα βράδυ - κι ένα βράδυ, βράδυ - αχ, καρδούλα μου
διώχνω ζαφνικά τη συννεφούλα μου.
Δεν αντέχω, δεν αντέχω άλλο πια να με γελάει
μ' αγαπάει τη μια, την άλλη με ξεχνάει.

Κι έρχεται ο Απρίλης - αχ, καρδούλα μου
να κι ο Μάης, ο Μάης - συννεφούλα μου.
Δίχως - δίχως τραγούδι, δάκρυ και φιλή
δεν είν' ά - δεν είν' άνοιξη φέτος αυτή.

Συννεφούλα - συννεφούλα να γυρίσεις σου ζητώ
και τριγύρνα μ' όσους θέλεις κάθε βράδυ
Δεν αντέχω - δεν αντέχω άλλο να 'μαι μοναχός
μ' αγαπάς τη μια κι ας με ξεχνάς την άλλη.

1.

α. Σωστό ή λάθος;

Σημειώνω με ✓ τις προτάσεις που είναι σωστές.

Το πρόσωπο του τραγουδιού:

- 1. είναι πολύ ερωτευμένο.
- 2. είναι στενοχωρημένο γιατί έχει πολλά σύννεφα στον ουρανό.
- 3. λέει στην αγάπη του να φύγει.
- 4. ξεχνάει τα ραντεβού του.
- 5. δεν του αρέσει η άνοιξη.
- 6. νοσταλγεί την παλιά του αγάπη, όταν έρχεται η άνοιξη.
- 7. βγαίνει βόλτα κάθε βράδυ με την αγάπη του.
- 8. δεν μπορεί να ζήσει άλλο μόνο του.

β. Βάζω τις προτάσεις στη σειρά έτσι ώστε να συμφωνούν με την ιστορία του τραγουδιού. Αντιστοιχίζω την κάθε στροφή (1, 2, 3, 4) με την κατάλληλη πρόταση (α, β, γ, δ).

Το πρόσωπο:

1 στροφή   2 στροφή   3 στροφή   4 στροφή

α. ζητάει από την αγάπη του να γυρίσει πίσω.

β. δεν μπορεί άλλο και αποφασίζει να χωρίσει.

γ. βασανίζεται από μια αγάπη.

δ. είναι μόνος και του λείπει το πρόσωπο που αγαπάει.

γ. Γιατί το πρόσωπο του τραγουδιού αποκαλεί «συννεφούλα» τη γυναίκα που αγαπάει; Τι ομοιότητες έχει η γυναίκα αυτή με τα σύννεφα;

“Σα συννεφά - συννεφάκι
φεύγει, ξαναγυρνάει
μ’ αγαπάει τη μια,
την άλλη με ξεχνάει”.

2.

α. Αντιστοιχίζω τις λέξεις και φράσεις του τραγουδιού στην αριστερή στήλη με την κατάλληλη σημασία στη δεξιά στήλη.

1. Μοιάζω	α. Χωρίς
2. Αντέχω	β. Λέω σε κάποιον να φύγει
3. Με γελάει	γ. Είμαι όμοιος με κάποιον
4. Δίκως	δ. Μερικές φορές – άλλες φορές
5. Διώχνω	ε. Μπορώ, έχω τη δύναμη
6. Τη μια – την άλλη	στ. Με κοροιδεύει

β. Βρίσκω τα αντίθετα των λέξεων.

φεύγει

≠

.....
αγαπάει ≠ .....
ξεχνάει ≠ .....
βράδυ ≠ .....
δίκως ≠ .....

3.

“Σα συννεφά - συννεφάκι φεύγει, ξαναγυρνάει”.

Ξανά = πάλι

Ξαναγυρνάει,

Ξαναφεύγει

Ξαναέρχεται

Κοιτάζω τις εικόνες και φτιάχνω κι εγώ λέξεις με το «Ξανά». Περιγράφω τις εικόνες, όπως στο παράδειγμα.

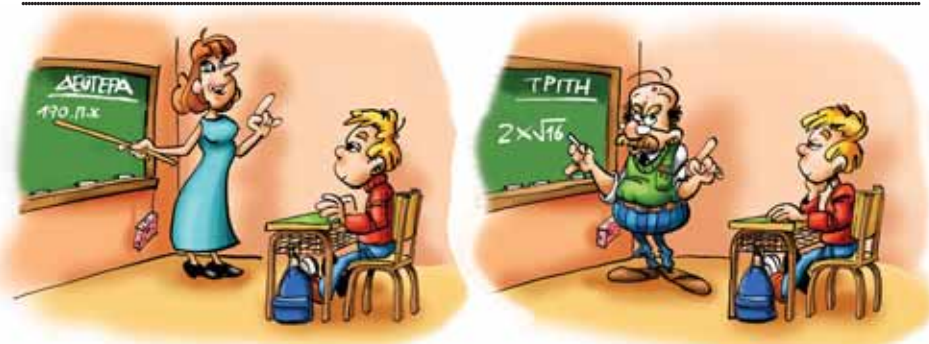

- Μιλάει με το φίλο του στο τηλέφωνο στις 3:00 και **Ξαναμιλάει** στις 3.30.

2. _____

3. _____

1. _____

4. _____

το συννεφάκι

η καρδούλα

το παιδάκι

1.

Συμπληρώνω τα **ι** ή **υ** στην παρακάτω ιστορία.

Το βράδ__ τα παιδ__ά γύρισαν στο σπιτ__ πολύ ευχαριστημένα. Πέρασαν πραγματικά ένα αξέχαστο Σαββατοκύριακο μαζί με τον παππού και τη γιαγιά. Εκείνο που τους άρεσε περισσότερο ήταν η βόλτα στο λιμάν__ και η βαρκάδα με το καϊκ__ ενός φίλου του παππού, που είναι ψαράς. Είδαν και πώς ψαρεύουν ψάρια με το δίχτ__! «Να ξανάρθετε! Θα σας περιμένουμε!» τους είπε η γιαγιά, ενώ τους αποχαίρετούσε, κι ένα δάκρ__ κύλησε στο μάγουλό της.

2.

Φτιάχνω κι εγώ... «λεξούλες», όπως στον παραπάνω πίνακα.

ο Κώστας	ο	η κούκλα	η το
η καρέκλα	η το	το ντουλάπι	το
το ποτήρι	το	το σπίτι	το
το τραπέζι	το	η μπλούζα	η το
ο πατέρας	ο	η φούστα	η
η κόρη	η	το παντελόνι	το
η ταβέρνα	η	το μαχαίρι	το
η πόρτα	η	το βράδυ	το
ο Δημήτρης	ο	η Μαίρη	η

Ηρώ

Γεννήθηκε στην Πάτρα στο τέλος της δεκαετίας του '60. Από τα πέντε της κιόλας χρόνια ασχολήθηκε με το πιάνο. Μετά τον πρώτο της δίσκο, με τίτλο «Άτιμα τα πράγματα», ακολουθεί το δεύτερο προσωπικό της άλμπουμ «Έτσι είμαι εγώ», που σημειώνει μεγάλη επιτυχία. Στο δίσκο αυτό που περιέχει έντεκα τραγούδια έχει γράψει η ίδια τη μουσική και τους στίχους. Τα τραγούδια είναι νεανικά και ζωντανά, ο στίχος δυνατός και άμεσος. Επιτυχία είχαν επίσης και οι επόμενοι δίσκοι της. Τέλος, έχει κάνει πολλές συναυλίες σε όλη την Ελλάδα, οι οποίες την έχουν φέρει πιο κοντά στο κοινό που τη λατρεύ-

Έτσι είμαι εγώ

Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Ηρώ

Δε θυμάμαι ούτε το βλέμμα των ματιών σου
ούτε το σχήμα των χειλιών σου, δε θυμάμαι.
Μα φοβάμαι την αύρα σου τα ηρωινά
που θα με παίρνει αγκαλιά, αυτό φοβάμαι.

Έτσι είμ' εγώ και δεν μπορώ ούτε και θέλω
ν' αλλάξω
έτσι είμ' εγώ, να σ' ονειρευόμαι μου είναι αρκετό.
Έτσι είμ' εγώ, ένα χαμόγελο
για σένα θα φυλάξω.
Άλλωστε σου το χρωστώ
έτσι είμαι εγώ.

Δε θυμάμαι, δεν έχει χρώμα η σιωπή
μόνο ένα χείρα και ένα γιατί,
αυτό θυμάμαι.

Μα φοβάμαι κάθε σκέψη μου κρυφή
στη δική σου θα οδηγή, αυτό φοβάμαι.

1.

α. Επιλέγω το σωστό.

Το τραγούδι μιλάει για μια σχέση που:

υπάρχει;

θα υπάρξει;

τελείωσε;

β. Τι νιώθει το πρόσωπο του τραγουδιού; Σημειώνω με ✓.

θυμό

φόβο

μίσος

νοσταλγία

αγάπη

2.

Ακούω το τραγούδι ξανά και συμπληρώνω τις λέξεις που λείπουν.

Δε θυμάμαι ούτε το βλέμμα των ματιών σου
 ούτε το ..... των χειλιών σου, δε θυμάμαι.
 Μα φοβάμαι την αύρα σου τα .....
 που θα με παίρνει ....., αυτό φοβάμαι
 'Ετσι είμαι εγώ και δεν ..... ούτε και θέλω
 ν' αλλάξω.
 'Ετσι είμαι εγώ, να σ' ονειρεύομαι μου είναι .....
 'Ετσι είμαι εγώ, ένα ..... για σένα θα φυλάξω
 'Άλλωστε σου το χρωστώ, έτσι είμαι εγώ.
 Δε θυμάμαι, δεν έχει ..... η σιωπή,
 μόνο ένα ..... και ένα γιατί, αυτό θυμάμαι.
 Μα φοβάμαι κάθε ..... μου κρυφή
 στη δική σου θα οδηγή, ... φοβάμαι.

3.

Αντιστοιχίζω τις λέξεις του τραγουδιού στην αριστερή στήλη με την κατάλληλη σημασία στη δεξιά στήλη.

1. βλέμμα	α. το να μη μιλάει κανείς
2. αύρα	β. εκτός αυτού, εξάλλου
3. χρωστώ	γ. ο «αέρας» ενός ανθρώπου
4. σιωπή	δ. όμι φανερή, μυστική
5. κρυφή	ε. πρέπει να δώσω, οφείλω
6. άλλωστε	στ. η ματιά, ο τρόπος που κοιτάμε

4. Φτιάχνω ουσιαστικά από ρήματα και ρήματα από ουσιαστικά.

Ουσιαστικά	Ρήματα
το βλέμμα	
το σχήμα	
το χρώμα	
	αλλάζω
	ονειρεύομαι
το χαμόγελο	
η σκέψη	
η αγκαλιά	
	φοβάμαι

5. Δείχνω με ένα βέλος σε ποιο μέρος του προσώπου αντιστοιχεί κάθε λέξη.

- μάτια
- βλεφαρίδες
- φρύδια
- μύτη
- χείλια
- στόμα
- δόντια
- αυτιά
- μέτωπο
- μάγουλα
- μουστάκι
- μούσι

Θυμάμαι κάποιον ή κάτι	Παιδιά, θυμάστε το φίλο μου το Γιάννη; Γύρισε ξανά στην Ελλάδα.	
Φοβάμαι κάποιον ή κάτι	Η Μαρία φοβάται πάρα πολύ τα ποντίκια.	
Λυπάμαι κάποιον ή κάτι Λυπάμαι που... Λυπάμαι για	Λυπάμαι τους ανθρώπους που ζουν μόνοι τους. Λυπάμαι που φεύγω τόσο νωρίς, αλλά έχω ένα ραντεβού. Λυπάμαι γι' αυτό που έπαθες!	

1.

α. Ρωτάω τον διπλανό μου:

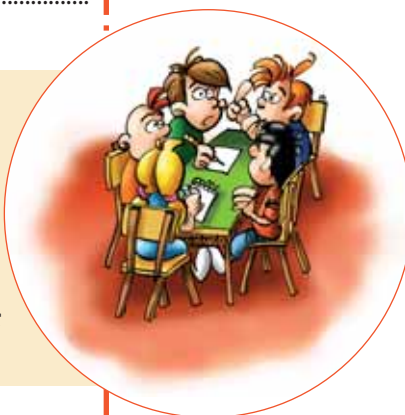
- A. «Τι **θυμάσαι** από την περσινή χρονιά;»
- B. «Πες μου τρία πράγματα που **φοβάσαι**.»
- Γ. «Πες μου δύο περιπτώσεις που είπες **“λυπάμαι”**.»
- Δ. «Τι ώρα **κοιμάσαι** το βράδυ; Κοιμάσαι συνήθως το μεσημέρι;»

β. Σημειώνω τις απαντήσεις και μιλάω για τον διπλανό μου στην τάξη.

- π.χ. A. **Ο Γιώργος θυμάται τις διακοπές του το καλοκαίρι.**
- B. **Φοβάται τα φίδια, τις αράχνες και τις κατσαρίδες.**

γ. Παιχνίδι για την τάξη!!!

Χωριζόμαστε σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα διαλέγει ένα από τα παραπάνω ρήματα. Οι μαθητές στην κάθε ομάδα πρέπει να φτιάξουν 6 σωστές προτάσεις με το ρήμα που διάλεξαν σε διαφορετικό πρόσωπο κάθε φορά. Κάθε σωστή πρόταση παίρνει ένα βαθμό. Η ομάδα με τους περισσότερους βαθμούς κερδίζει.

2.

Φτιάχνω φράσεις, όπως στο παράδειγμα.

«...το βλέμμα των **ματιών** σου»
«...το σχήμα των **χειλιών** σου»

χρώμα	μαλλιά	.....
	μάτια	.....
νύχια	χέρια	.....
	πόδια	.....
σχήμα	φρύδια	.....
	αυτιά	.....

Ελευθερία Αρβανιτάκη

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στον Πειραιά. Το πρώτο της βήμα ήταν στις αρχές του 1980 με την «Οπισθοδρομική Κομπανία». Αργότερα συναντιέται καλλιτεχνικά με τους Β. Γερμανό, Δ. Σαββόπουλο και Μ. Χατζιδάκι. Το 1991 ξεκινάει τις προσωπικές της συναυλίες και εμφανίσεις και τις περιοδείες της στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Μεγάλη επιτυχία σημειώνουν οι δίσκοι της «Μένω εκτός», «Η νύχτα κατεβαίνει», το 1994 και «Τραγούδια για τους μήνες» το 1996, σε ποίηση Μιχάλη Γκανά, Οδυσσέα Ελύτη, Μαρίας Πολυδούρη, Κώστα Καρυωτάκη κτλ. Εκτός από τις πολύ επιτυχημένες συναυλίες στην Ελλάδα η Ε. Αρβανιτάκη έχει πραγματοποιήσει μια σειρά επιτυχημένων εμφανίσεων στο εξωτερικό καθώς και συνεργασίες με αξιόλογους και ξένους καλλιτέχνες.

Το μηδέν

Στίχοι: Λάκης Λαζόπουλος
Μουσική: Θάνος Μικρούτσικος
Τραγούδι: Ελευθερία Αρβανιτάκη

Το μηδέν θα κάνω κύκλο
κι εκεί μέσα θα χορεύω
κι ας μην ξέρω πού πηγαίνω
κι ας μην ξέρω τι γυρεύω.

Τη ζωή μου μηδενίζω
πάει να πει πως ζαναρχίζω
τη ζωή μου μηδενίζω
πίσω δεν ζαναγυρίζω!

Βάλαμε φωτιά στα φρένα
και μας έμεινε το γκάζι
με ταχύτητες μεγάλες
μοναχά η γη αλλάζει
έτσι μόνο η γη αλλάζει
με ταχύτητες μεγάλες.
Βάλαμε φωτιά στα φρένα
και μας έμεινε το γκάζι.

Στάχτη γίνανε τα πάντα
πάει και το παρελθόν μου
όλη μου η περιουσία
στην καρδιά και στο μυαλό μου.

1. Τι συναισθήματα μου δημιουργεί η μουσική του τραγουδιού; (σημειώνω με ✓)

- α. χαρά   β. λύπη   γ. αισιοδοξία   δ. απαισιοδοξία
 ε. φόβο   στ. νοσταλγία   ζ. θυμό   η. συγκίνηση

• φόβος

• χαρά

• συγκίνηση

• λύπη

• αισιοδοξία

• νοσταλγία

• θυμός

• απαισιοδοξία

2.

Βρίσκω σε κάθε στροφή αν μιλάει για το «πριν», το «τώρα» ή το «μετά». Σημειώνω στα κουτιά τον αριθμό (1, 2, 3, 4) της κάθε στροφής.

πριν
→

τώρα

μετά
↑

3. Σωστό ή Λάθος; (Σ/Λ)

A. Το πρόσωπο του τραγουδιού:

- α. θέλει να αρχίσει μια καινούρια ζωή.
- β. θέλει να γυρίσει στο παρελθόν.

B. "Βάλαμε φωτιά στα φρένα" εδώ σημαίνει:

- α. κάψαμε τα φρένα του αυτοκινήτου.
- β. τίποτα δε μας σταματάει.

Γ. Η τελευταία στροφή "Στάχτη γίνανε τα πάντα... στο μυαλό μου" σημαίνει:

- α. έχασα τα πράγματα που είχα.
- β. άφησα πίσω παλιές σκέψεις και συναισθήματα.

Δ. "Με ταχύτητες μεγάλες μοναχά η γη αλλάζει" εδώ σημαίνει:

- α. η ζωή μας αλλάζει όταν προχωράμε γρήγορα μπροστά.
- β. μόνο η γη αλλάζει με μεγάλες ταχύτητες.

4.

Στο τραγούδι που άκουσες το πρόσωπο φαίνεται αποφασισμένο για μια νέα αρχή. Εσύ πόσο εύκολα παίρνεις αποφάσεις στη ζωή σου; Ποια είναι η πιο δύσκολη απόφαση που έχεις πάρει;

5.

Γράφω τι αποφάσεις έχω πάρει για το μέλλον μου.

.....

.....

.....

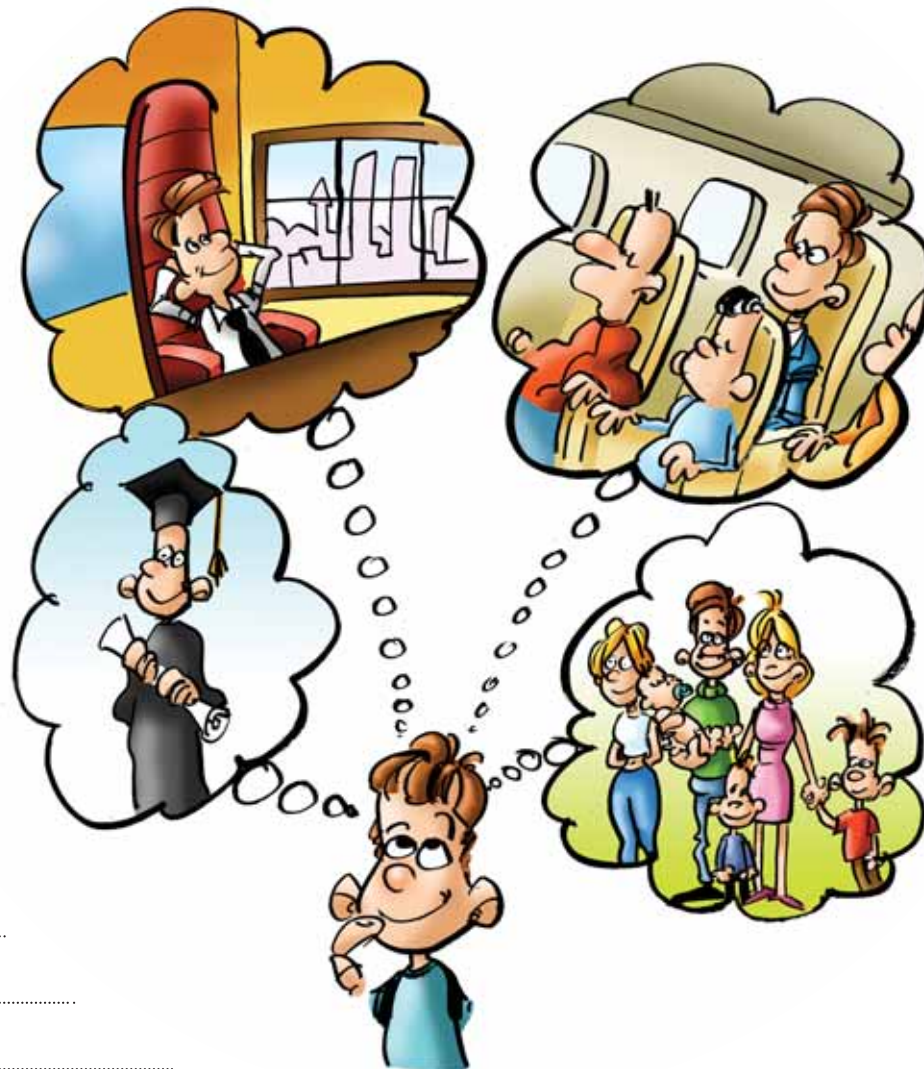
.....

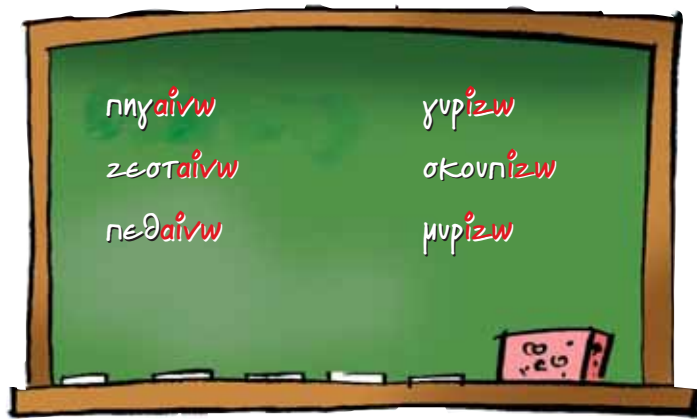
.....

.....

.....

.....

Αλλά
ΠΡΟΣΟΧΗ!

πλένω   δακρύζω
 μένω   αθροίζω
 δένω   πρήζω   δανείζω

1.

Γράφω
 και άλλα
 ρήματα
 που
 τελειώνουν
 σε **-αίνω, -ίζω.**

2.

Ακούω ξανά το τραγούδι και συμπληρώνω
 τα γράμματα που λείπουν.

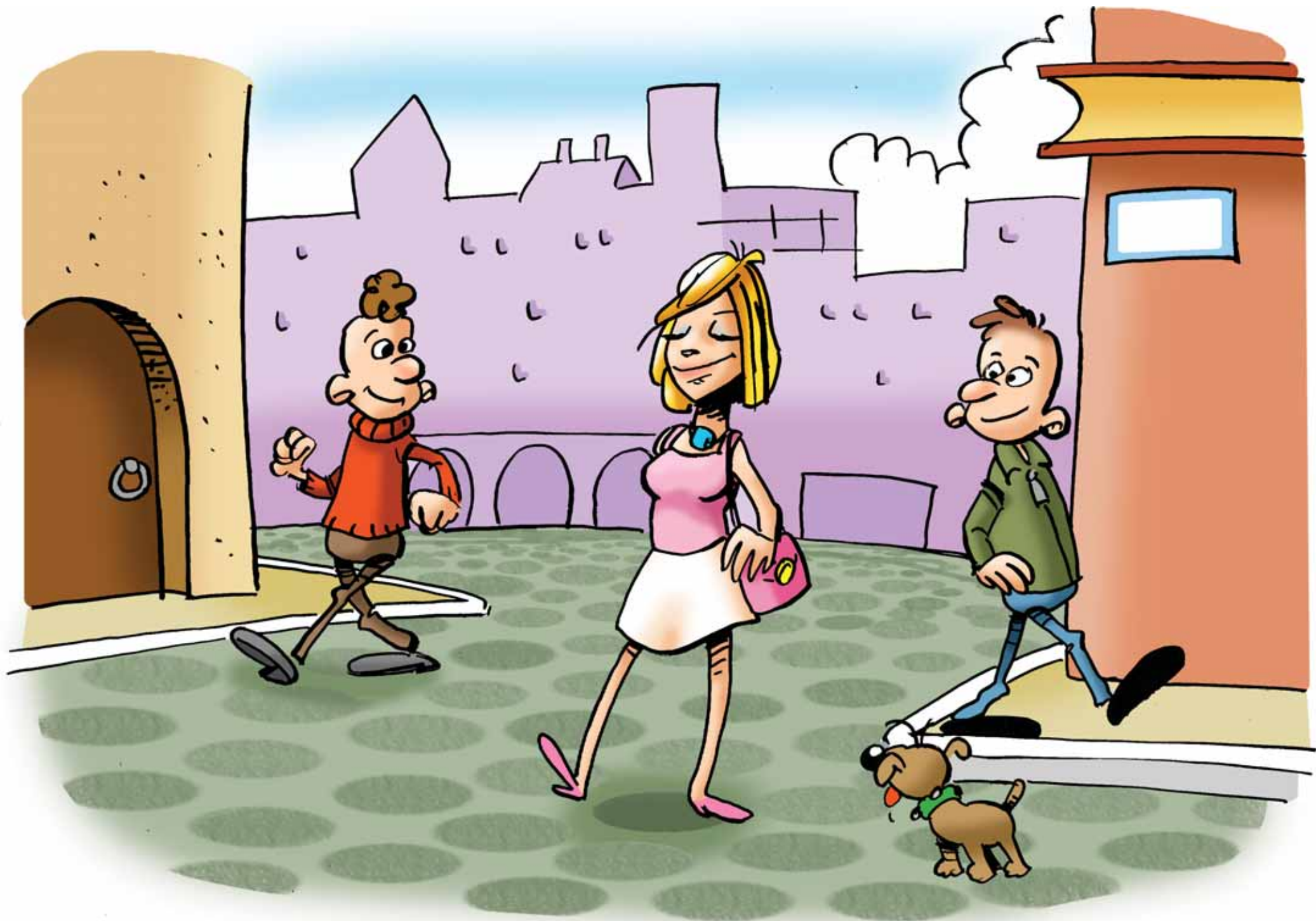
Το μηδέν θα κάνω κύκλο
 κι εκεί μέσα θα χορ--
 κι ας μην ξέρω πού πηγ--νω
 κι ας μην ξέρω τι γυρ--ω.

Τη ζωή μου μηδεν--ζω
 πάει να πει πως ζαναρχ--ζω
 τη ζωή μου μηδεν--ζω
 πίσω δεν ζαναγυρ--ζω.

Βάλαμε φωτ-- στα φρένα
 και μας έμεινε το γκάζ--
 με ταχύτ--τες μεγάλες
 μοναχά η γη αλλάζ--
 έτσι μόνο η γη αλλάζ--
 με ταχύτ--τες μεγάλες.
 Βάλαμε φωτ-- στα φρένα
 και μας έμεινε το γκάζ--.

Στάχτη γίνανε τα πάντα
 αλλά και το παρελθόν μου
 όλη μου η περιουσο--
 στην καρδ-- και στο μυαλό μου.

Γιάννης Κότσιρας

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Ξεκίνησε την καριέρα του στο τραγούδι το 1990 με ρεμπέτικα και λαϊκά. Ο πρώτος του προσωπικός δίσκος κυκλοφορεί το 1996 με τίτλο «Αθώς ένοχος». Ακολουθούν και άλλοι δίσκοι, όπως «Μόνο ένα φιλί» 1997, «Φύλακας Άγγελος» 1999, «Είναι δική μας η ζωή μας» 2000. Το 2002 κυκλοφορεί το διπλό CD «Γιάννης Κότσιρας Live», που μέσα σε λίγους μήνες ξεπερνά τις 120.000 σε πωλήσεις. Στην πετυχημένη του αυτή δισκογραφική δουλειά ανήκει και το τραγούδι «Χάντρα θαλασσιά». Η τελευταία του επιτυχημένη δουλειά είναι το «Ξύλινο αλογάκι», που κυκλοφορεί το Μάρτιο του 2003.

Χάντρα θαλασσιά

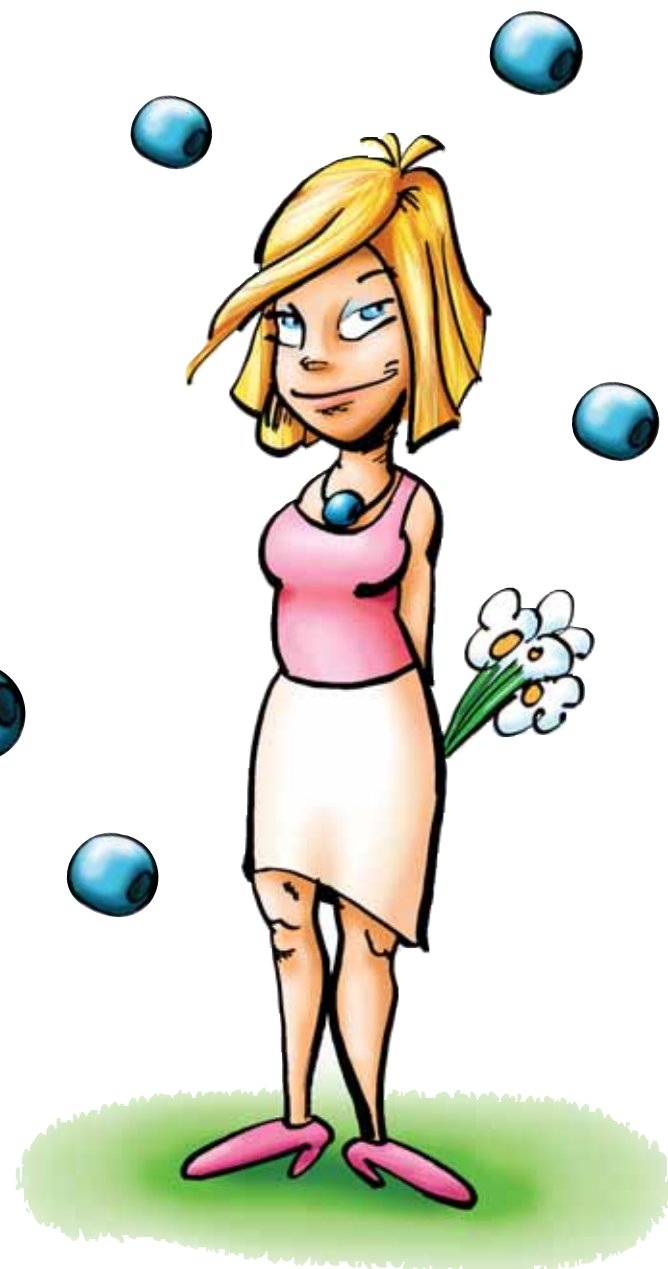
Στίχοι: Ελένη Ζιώγα
Μουσική: Ευανθία Ρεμπούτσικα
Τραγούδι: Γιάννης Κότσιρας

Μάρτης είσαι κι ευωδιάζεις
Παναγιά μου, όταν περνάς
τα μαλλιά σου όταν τινάζεις
Μάρτης και μοσχοβολάς
χάντρα θαλασσιά να βάζεις
χάντρα πάντα να φοράς.

Το θαλασσί της θάλασσας
κι όλο το μπλε του χάρτη
να μπει στη χάντρα που φοράς
να μη σε πιάνει μάτι.

Να μπει στη χάντρα που φοράς
να μη σε πιάνει μάτι
το θαλασσί της θάλασσας
κι όλο το μπλε του χάρτη.

Νόμος είσαι και διατάζεις
το γοβάκι όταν πετάς
το φουστάνι σου όταν βγάζεις
πόνος και με τυραννάς.
'Όσο ζεις και μ' αγκαλιάζεις
χάντρα πάντα να φοράς.

1.

Σωστό ή Λάθος; (Σ/Λ)

A. Ο ρυθμός του τραγουδιού είναι:

- α. αργός.
- β. γρήγορος.

B. Ο νέος του τραγουδιού:

- α. είναι ερωτευμένος με την κοπέλα.
- β. μισεί την κοπέλα γιατί τον βασανίζει.

Γ. Η κοπέλα πρέπει να φοράει θαλασσιά χάντρα:

- α. επειδή της πάει.
- β. για να μην την πιάνει μάτι.

Δ. "Μάρτης είσαι κι ευωδιάζεις" σημαίνει:

- α. μυρίζεις ωραία σαν τα λουλούδια του Μάρτη.
- β. είσαι γεννημένη το Μάρτη.

2.

Βρίσκω τι σημαίνουν οι λέξεις:

A. τινάζεις τα μαλλιά σου

- α) κουνάς τα μαλλιά σου
- β) χτενίζεις τα μαλλιά σου
- γ) λούζεις τα μαλλιά σου

B. μοσχοβολάς

- β) μυρίζεις άσχημα
- β) μυρίζεις ωραία
- γ) μυρίζεις παράξενα

Γ. σε πιάνει μάτι

- α) σου βγάζουν το μάτι
- β) σε βλέπουν
- γ) σου κάνουν κακό, όταν σε κοιτάνε

Δ. διατάζεις

- α) προστάζεις
- β) βάζεις τις φωνές
- γ) πειράζεις

Ε. τυραννάς

- α) κρατάς
- β) βασανίζεις
- γ) βοηθάς

ευωδιάζω

☺ ευ-   ☹ δυσ-

εύκολος   δύσκολος

ευχάριστος   δυσάρεστος

ευτυχώς   δυστυχώς

3.

Βρίσκω τα αντίθετα.

ευκολία (η) .....

..... δυσάρεστώ

ευτυχία .....

..... δυστυχισμένος

4.

α. Βρίσκω τις λέξεις του τραγουδιού με ομοιοκαταληξία.

π.χ. ευωδιάζεις-τινάζεις

ευωδιάζεις   περνάς

τινάζεις   .....

.....

διατάζεις   πετάς

.....

.....

.....

β. Φτιάχνω ένα μικρό τετράστιχο βρίσκοντας και άλλες ομοιοκατάληκτες λέξεις

π.χ. Είχα μια αγάπη, αχ **καρδούλα μου**
που 'μοιαζε συννεφάκι, **συννεφούλα μου**

..... περνάς

.....

.....

..... βάζεις

.....

.....

.....

5. "Το γοβάκι όταν πετάς"
"Το φουστάνι σου όταν βγάζεις"

Τι φοράμε...

Αντιστοικίζω τις λέξεις με τις εικόνες.

1. πουκάμισο

2. κολιέ

3. μαγιό

4. κάλτσες

5. φούστα

6. δαχτυλίδι

7. γάντια

8. κασκόλ

9. παλτό

10. μπουφάν

11. πουλόβερ

12. καπέλο

13. παντελόνι

14. καλσόν

6.

"Χάντρα θαλασσιά να βάζεις... Να μη σε πιάνει μάτι".

Πιστεύεις στο «μάτι»;

Μιλάω για πράγματα που πιστεύουν στη χώρα μου ότι φέρνουν καλή ή κακή τύχη.

7. Πόσο προληπτικός είσαι;

Διαβάζω τις παρακάτω ερωτήσεις και βλέπω πόσο προληπτικός είμαι.

1. Βλέπεις μια μαύρη γάτα στο δρόμο.
 α. Πιστεύεις ότι κάτι κακό θα γίνει.
 β. Αδιαφορείς.

2. Φοράς ένα καινούριο παντελόνι. Μια φίλη σου σου λέει πόσο ωραίο είναι. Εκείνη την ώρα περνάει ένα αυτοκίνητο και σου το λερώνει.
 α. Πιστεύεις ότι στο μάτιασε η φίλη σου.
 β. Σκέφτεσαι πόσο απρόσεκτος ήταν ο οδηγός.

3. Σπάει κατά λάθος ένας καθρέφτης στο σπίτι σου.
 α. Φοβάσαι ότι για επτά χρόνια δε θα έχεις τύχη.
 β. Δε δίνεις σημασία και αγοράζεις έναν καινούριο καθρέφτη.

4. Η φίλη σου ανοίγει την καινούρια ομπρέλα μέσα στο σπίτι.
 α. Την κλείνεις αμέσως και ανησυχείς μήπως γίνει κάτι κακό.
 β. Την κλείνεις και τη βάζεις στη θέση της.

5. Είναι Τρίτη και 13.
 α. Δε βγαίνεις καθόλου από το σπίτι σου.
 β. Δεν αλλάζεις το πρόγραμμά σου.

6. Περιπατάς με ένα φίλο σου στο δρόμο και βλέπετε μια σκάλα.
 α. Του λες να μην περάσετε από κάτω, γιατί είναι γρουσουζιά.
 β. Περνάτε από κάτω χωρίς πρόβλημα.

Βαθμολογία: Βάζω 1 στις απαντήσεις α και 0 στις απαντήσεις β.

0-2: Δε δίνεις και μεγάλη σημασία στις προλήψεις! Πιστεύεις στον εαυτό σου περισσότερο παρά στην τύχη. Συνέχισε έτσι και μάλλον θα σου βγει σε καλό.

2-6: Πίστεψε περισσότερο στον εαυτό σου! Μην σε βασανίζουν τόσο οι προλήψεις. Τελικά, μια μαύρη γάτα είναι ένα ζώο σαν όλα τα άλλα! Όσο για τη σκάλα, η μόνη ατυχία που μπορεί να σου φέρει είναι να πέσει πάνω σου. Γι' αυτό καλύτερα μην περνάς από κάτω!

8.

Η πιο άτυχη ή η πιο τυχερή μέρα της ζωής μου!

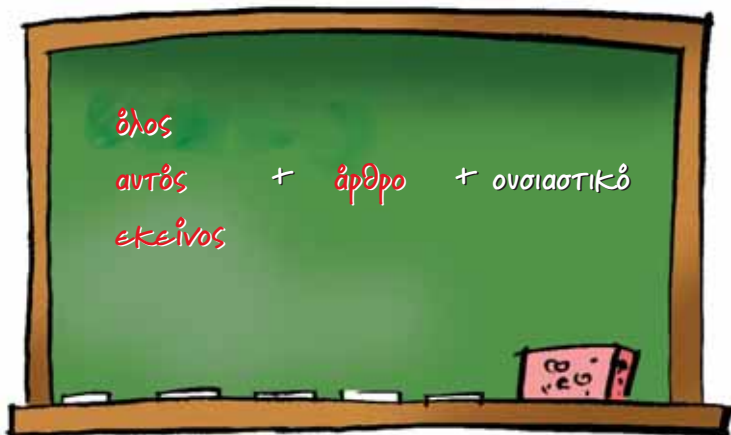

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

“Όλο το μπλε του χάρτη”

1. Συμπληρώνω τα κενά με το κατάλληλο άρθρο.

1. Αυτή ..... μέρα δε θα τη ξεκάσω ποτέ!
2. Όλοι ..... φίλοι μου ήρθαν στο πάρτι χθες.
3. Εκείνες ..... φούστες μου αρέσουν πάρα πολύ.
4. Έδωσα όλους ..... δίσκους μου στην αδερφή μου.
5. Δε θα ξαναμιλήσω ποτέ σ' αυτά ..... παιδιά.
6. Όλο ..... καλοκαίρι ήταν στο νησί.
7. Δεν τις συμπαθώ καθόλου εκείνες ..... κοπέλες.

2. “Χάντρα θαλασσιά...”

θαλασσίας - θαλασσιά - θαλασσί

οπωσ και

πορτοκαλής - πορτοκαλιά - πορτοκαλί
 σταχτής - σταχτιά - σταχτί
 βυσσινής - βυσσινιά - βυσσινί
 καφετής - καφετιά - καφετί

1. ένα ..... φόρεμα
2. ένας ..... αναπήρας
3. μια ..... τσάντα
4. ένα ..... σακάκι
5. ένα ..... κουστούμι
6. ένας ..... μαρκαδόρος

Αλίκη Βουγιουκλάκη - Γιώργος Κωνσταντίνου. Από την ταινία «Χτυποκάρδια στο θρανίο» (1963).

Αλκιστις Πρωτοψάλτη

Γεννήθηκε από Έλληνες γονείς στην Αλεξάνδρεια. Ξεκίνησε την καριέρα της στο τραγούδι το 1975. Από τότε και μέχρι σήμερα, η παρουσία της σ' αυτό είναι πάντα σημαντική. Κατά καιρούς συνεργάζεται με γνωστούς και αξιόλογους καλλιτέχνες, όπως το Γ. Νταλάρα, τη Β. Μοσχολιού, το Δ. Σαββόπουλο κτλ. Το Σεπτέμβριο του 1985 συγκλονίζει το ελληνικό κοινό με το δίσκο της που έχει τίτλο «Κυκλοφορώ και οπλοφορώ». Το 1997 κυκλοφορεί το μουσικό της άλμπουμ με τίτλο «Σαν ηφαιστειο που ξυπνά» το οποίο γίνεται διπλά πλατινένιο. Μία από τις τελευταίες της δισκογραφικές δουλειές (2002) είναι το «Πες μου θάλασσα». Στη συλλογή αυτή ανήκει και το τραγούδι «Σ' αγαπώ» στο οποίο συμμετέχει και ο Αντώνης Ρέμος, και αγαπήθηκε από τον κόσμο. Μεγάλη επιτυχία επίσης σημειώνουν οι συναυλίες της στο εξωτερικό: στο Βερολίνο, τη Νυρεμβέργη, το Άμστερνταμ, την Κοπεγχάγη, την Ισπανία, το Ισραήλ, το Λονδίνο ακόμα και τη μακρινή Κούβα.

Σ' αγαπώ

Στίχοι - μουσική: Γιώργος Θεοφάνους
Τραγούδι: Άλκιστις Πρωτοψάλτη και Αντώνης Ρέμος

Ψάχνω κάτι καινούριο να πω
να μην το 'χω ζανακούσει ούτε κι εγώ
κάτι να σε εντυπωσιάσει,
στον αέρα ένα σημάδι σου να πιάσει.
Ψάχνω κάτι καινούριο να πω
να μην το 'χω ζανακούσει ούτε κι εγώ.

Ψάχνω κάτι καινούριο να πω
να μην το 'χω ζανακούσει ούτε κι εγώ,
μα κολλάω και πάλι σ' όλα εκείνα
που έλεγε γελώντας η Μελίνα.
Βρήκα κάτι λοιπόν να σου πω
που είναι πάντα καινούριο κι απλό:

Σ' αγαπώ.
Σ' αγαπώ για το τώρα, το πριν, το μετά και το πάντα.
Σ' αγαπώ, η καρδιά μου τρελάθηκε,
βαράει σαν ζεκούρδιστη μπάντα. Σ' αγαπώ.
Θα με βρεις το πρωί όταν όλα τα φώτα θα σβήσουν.
Θα 'μαι εδώ
κι όλα πάλι ζανά όπως τελειώνουν έτσι
θ' αρχίσουν.

Ψάχνω κάτι καινούριο να πω
να μην το 'χω ζανακούσει ούτε κι εγώ.
Μα νομίζω τίποτα δε μου ανήκει,
τα κρατάει καλά κρυμμένα η Αλίκη.
Ψάχνω κάτι καινούριο να πω
να μην το 'χω ζανακούσει ούτε κι εγώ.

Ψάχνω κάτι καινούριο αλλά
τριγυρνά συνεχώς στα παλιά.
Με τη βάρκα του Μάνου σ' ένα κύμα,
το γαλάζιο του Οδυσσέα σ' ένα ποίημα.
Βρήκα κάτι λοιπόν να σου πω
που είναι πάντα καινούριο κι απλό.

1.

α. Ακούω το τραγούδι ξανά και συμπληρώνω τις λέξεις που λείπουν.

Σ' αγαπώ
 Σ' αγαπώ για το τώρα, το πριν,
 το μετά και το πάντα.
 Σ' αγαπώ. Η ..... μου
 τρελάθηκε,
 βαράει σαν ζεκούρδιστη .....
 Σ' αγαπώ.
 Θα με βρεις το ..... όταν όλα
 τα ..... θα σβήσουν.
 Θα 'μαι εδώ
 κι όλα πάλι ξανά όπως
 τελειώνουν έτσι θ' αρχίσουν.
 Ψάχνω κάτι καινούριο αλλά
 τριγυρνά συνεχώς στα παλιά.
 Με τη ..... του Μάνου σ' ένα
 .....
 το γαλάζιο του Οδυσσέα σ' ένα
 .....
 Βρήκα κάτι λοιπόν να σου πω
 που είναι πάντα καινούριο
 κι απλό.

β. Γράφω τις λέξεις που συμπλήρωσα στο τραγούδι κάτω από τη σωστή εικόνα.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

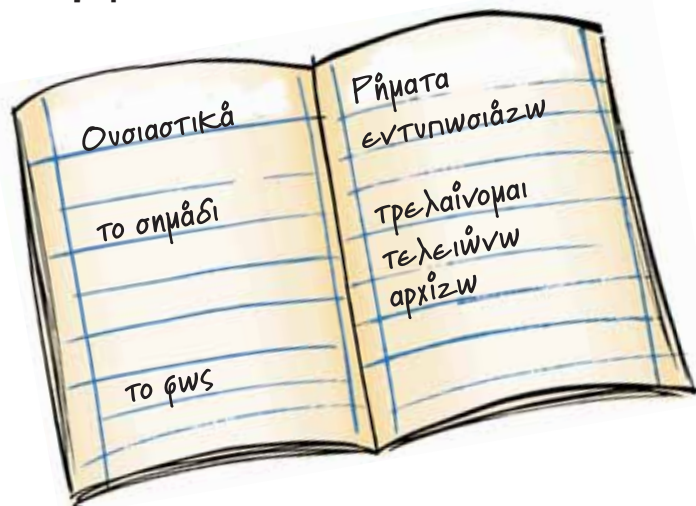
2.

Βρίσκω μέσα στο τραγούδι λέξεις που είναι αντίθετες με τις:

καινούρια	≠	.....
θα τελειώσουν	≠	.....
πριν	≠	.....
όλα	≠	.....
ψάχνω	≠	.....

3. Φτιάχνω ουσιαστικά από ρήματα και ρήματα από ουσιαστικά.

4.

α. Με ποιο πρωτότυπο τρόπο θα μπορούσα να πω το δικό μου «σ' αγαπώ» σ' ένα πρόσωπο που με ενδιαφέρει;

β. Συζητώ με τους συμμαθητές μου πώς λένε «σ' αγαπώ» στη χώρα μου.

5.

“που έλεγε γελώντας η Μελίνα
τα κρατάει καλά κρυμμένα η Αλίκη”

“με τη βάρκα του Μάνου σε ένα κύμα
το γαλάζιο του Οδυσσέα σε ένα ποίημα”

**Μελίνα
Μερκούρη**
Ηθοποιός
Πολιτικός

**Αλίκη
Βουγιουκλάκη**
Ηθοποιός

**Οδυσσέας
Ελύτης**
Ποιητής
Βραβείο
Νόμπελ

**Μάνος
Χατζιδάκις**
Συνθέτης

Γράφω μια παράγραφο για έναν καλλιτέχνη ή λογοτέχνη από τη χώρα μου.

.....

.....

.....

.....

.....

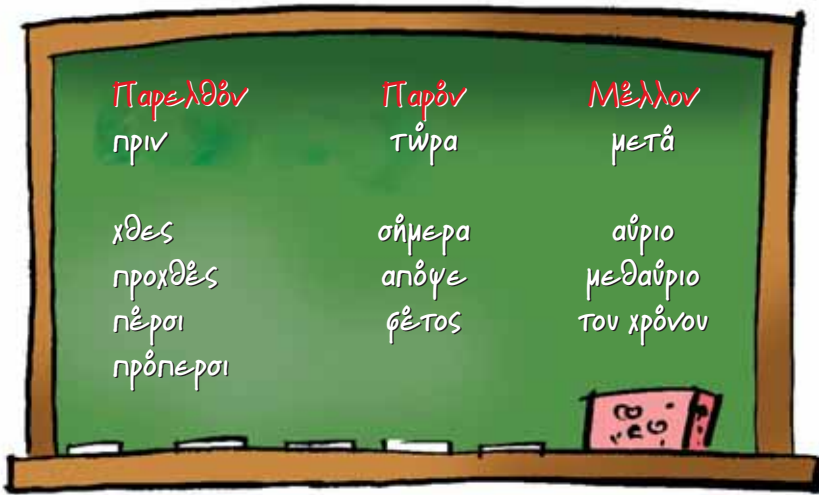
.....

.....

.....

.....

.....

1. Έχεις πάει εκδρομή στην Αργολίδα με τους συμμαθητές σου. Σήμερα, Πέμπτη 12 Απριλίου, γράφεις ένα γράμμα σε ένα φίλο/μία φίλη στην πατρίδα σου για το πώς περάσατε μέχρι τώρα και τι θα κάνετε τις επόμενες μέρες με βάση το παρακάτω ημερολόγιο.

(Χρησιμοποιώ επιρρήματα του πίνακα αντί για τις μέρες που δίνονται στο ημερολόγιο.)

Τρίτη 10 Απριλίου

Ξεναύηση στον αρχαιολογικό χώρο των Μυκηνών.

Τετάρτη 11 Απριλίου

Επίσκεψη στο θέατρο της Επιδαύρου.

Πέμπτη 12 Απριλίου

Γράμμα στο φίλο/φίλη μου. Το βράδυ: περίπατος στην πλατεία του Ναυπλίου.

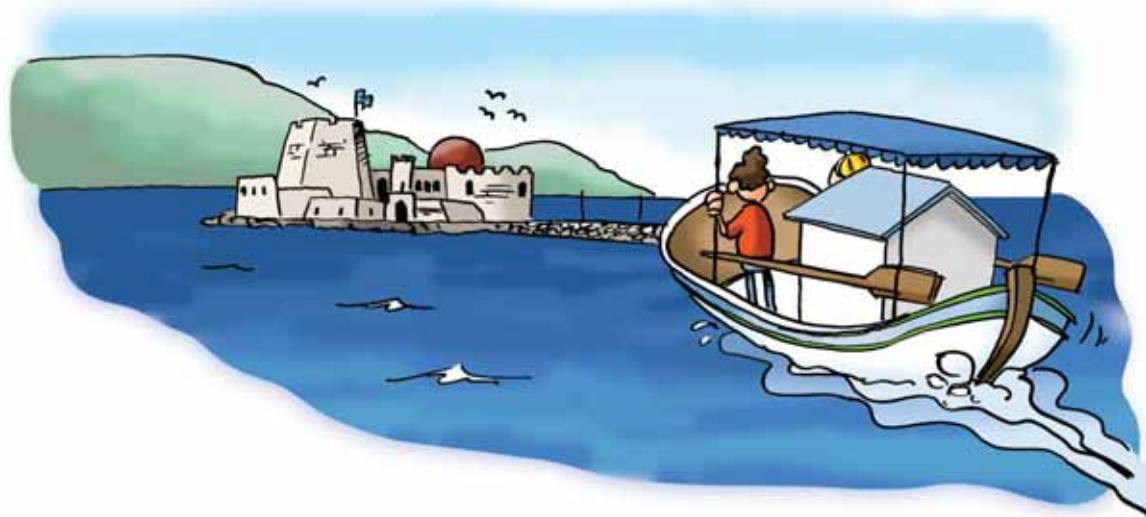
Παρασκευή 13 Απριλίου

Επίσκεψη στο Παλαμήδι.

Σάββατο 14 Απριλίου

Βόλτα με το караβάκι στο Μπούρτζι.

Ναύπλιο, Πέμπτη 12 Απριλίου
Αγαπημέν_ μου φίλ_

Φιλιά από το πανέμορφο Ναύπλιο

Νίκος Πορτοκάλογλου

Γεννήθηκε στο Βόλο το Δεκέμβριο του 1957. Ασχολείται με τη μουσική από πολύ μικρός. Η συνάντησή του με το Δ. Σαββόπουλο το 1977 τον σηματοδεύει. Μαζεύει τους παλιούς συμμαθητές του και φτιάχνει το μουσικό συγκρότημα ΦΑΤΜΕ που αφήνει το δικό του στίγμα στο ελληνικό τραγούδι: ήχος ηλεκτρονικός, πολλές ιδέες και μουσική ωριμότητα, ροκ και λαϊκός μαζί. Από το 1989 όμως συνεχίζει μόνος του το μουσικό ταξίδι!

Θάλασσά μου σκοτεινή

Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Νίκος Πορτοκάλογλου

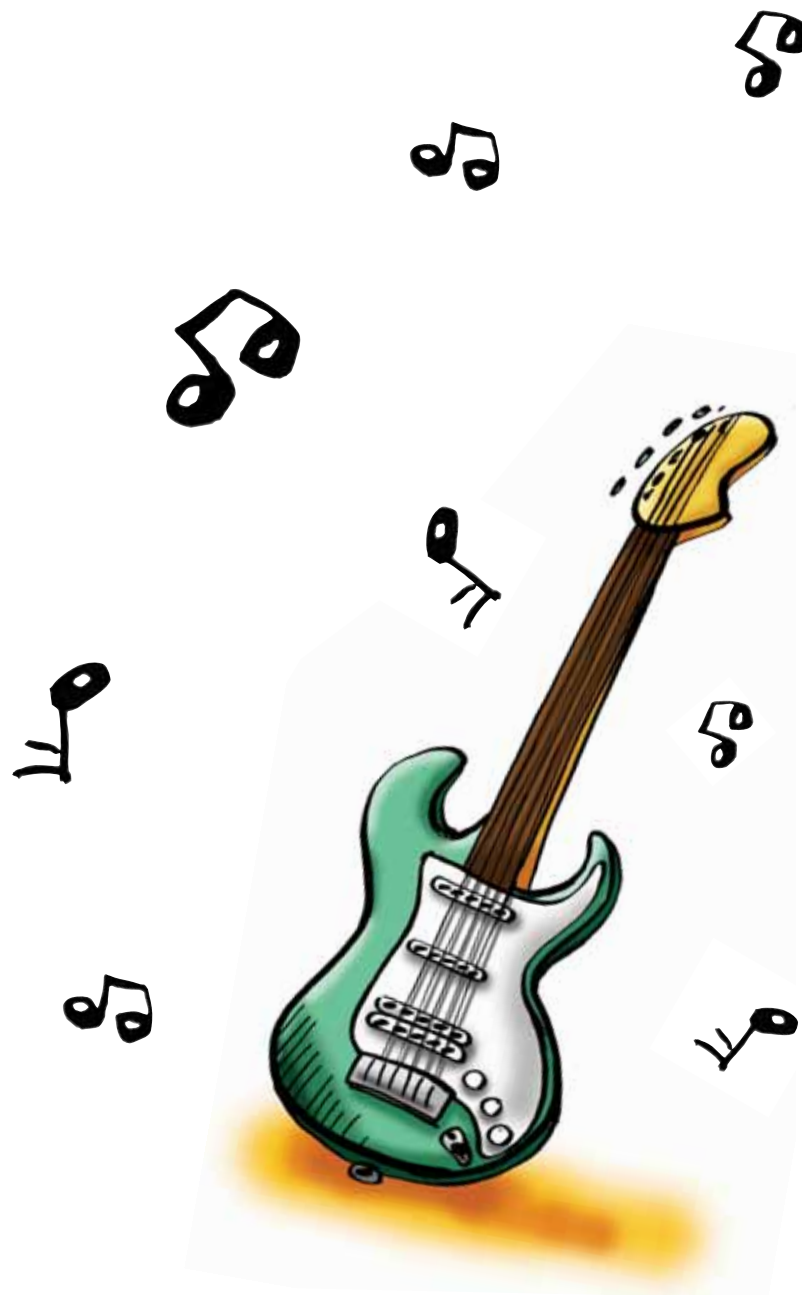
Αχ θάλασσά μου σκοτεινή
θάλασσα αγριεμένη.
Πού θα με βγάλεις το πρωί,
σε ποια στεριά μου ζένη;

Πού θα με βγάλεις το πρωί
σε ποια στεριά μου ζένη;
Αχ θάλασσά μου σκοτεινή
θάλασσα αγριεμένη!

Τα είχα όλα μια φορά
μα ήθελα παραπάνω.
Τι να τα κάνω τώρα για
απόψε που σε χάνω;

Μέσα στα μαύρα σου νερά
κομμάτια η ζωή μου.
Αχ θάλασσά μου εσύ βαθιά
πού κρύβεις το νησί μου;

Αχ θάλασσά μου εσύ βαθιά
πού κρύβεις το νησί μου;
Μέσα στα μαύρα σου νερά
κομμάτια η ζωή μου.

1. α. Τι συναισθήματα μου δημιουργεί το τραγούδι; (σημειώνω με ✓)

- α. χαρά β. φόβο γ. αισιοδοξία
 δ. αγωνία ε. μελαγχολία στ. άλλο

• χαρά

• φόβος

• αισιοδοξία

• μελαγχολία

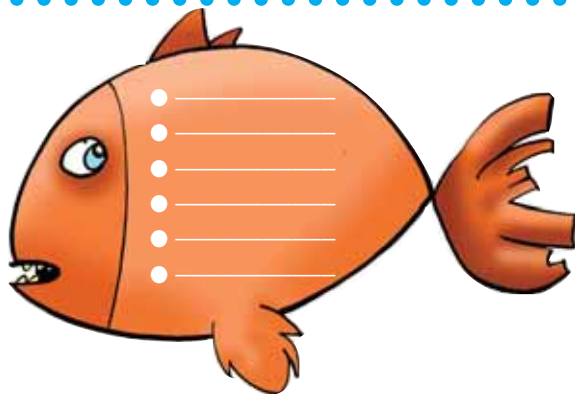

• αγωνία

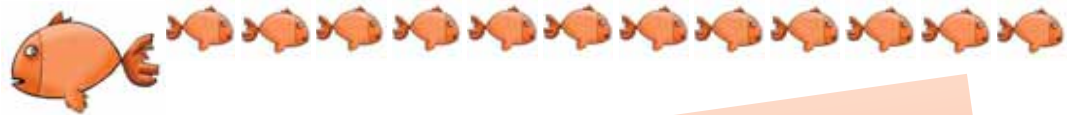
• άλλο

β. Βρίσκω στο τραγούδι τις λέξεις που μου δημιουργούν αυτά τα συναισθήματα.

2. Βρίσκω τα αντίθετα.

- α. σκοτεινή # .....
 β. αγριεμένη # .....
 γ. πρωί # .....
 δ. χάνω # .....
 ε. μαύρα # .....
 στ. βαθιά # .....
 ζ. κρύβεις # .....
 η. όλα # .....

3. Συγκρίνω την 1η με τη 2η στροφή και την 4η με την 5η. Αντιστοιχίζω τους όμοιους στίχους. Τι παρατηρώ σε σχέση με την επανάληψη των στίχων;

1η Αχ θάλασσά μου σκοτεινή
 θάλασσα αγριεμένη.
 Πού θα με βγάλεις το πρωί
 σε ποια στεριά μου ζένη;

2η Πού θα με βγάλεις το πρωί
 σε ποια στεριά μου ζένη;
 Αχ θάλασσά μου σκοτεινή
 θάλασσα αγριεμένη.

4η Μέσα στα μαύρα σου νερά
 κομμάτια η ζωή μου.
 Αχ θάλασσά μου εσύ βαθιά
 πού κρύβεις το νησί μου;

5η Αχ θάλασσά μου εσύ βαθιά
 πού κρύβεις το νησί μου;
 Μέσα στα μαύρα σου νερά
 κομμάτια η ζωή μου.

4.

α. Σε ποιον μιλάει ο στιχουργός στην 1η, 2η, 4η και 5η στροφή;

“Απόψε που σε χάνω”.

Σε ποιο πρόσωπο αναφέρεται το “σε” του στίχου αυτού;

β. Πώς χρησιμοποιείται η θάλασσα στο τραγούδι;
Τι ρόλο παίζει;
Τι συμβολίζει;

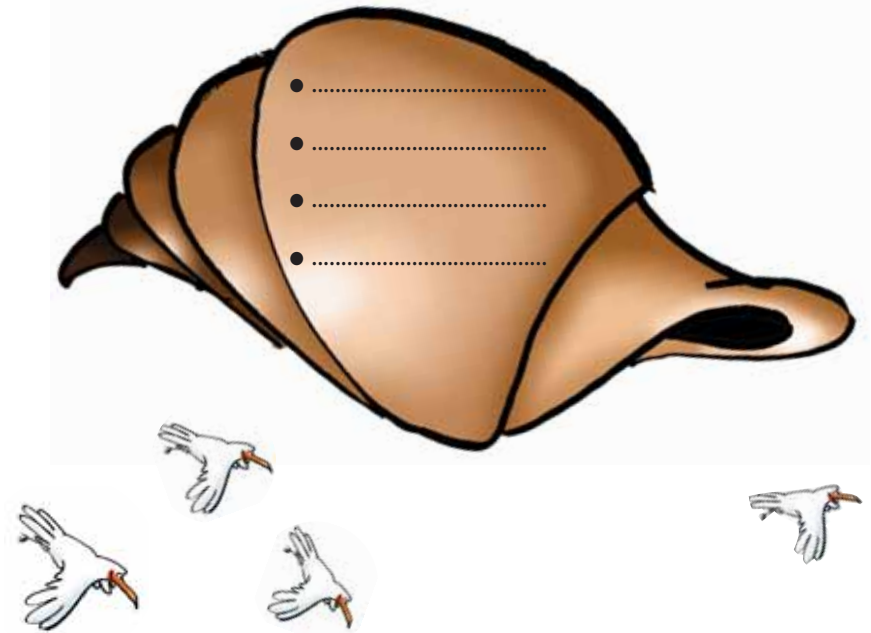

γ. Τι συμβολίζουν στο τραγούδι: “η ξένη στεριά”, “το νησί μου”;

5.

α. Πώς βλέπει ο στιχουργός τη θάλασσα; Γράφω μέσα στο κοχύλι τα επίθετα με τα οποία περιγράφει ο στιχουργός τη θάλασσα.

β. “Αχ θάλασσά μου...”.

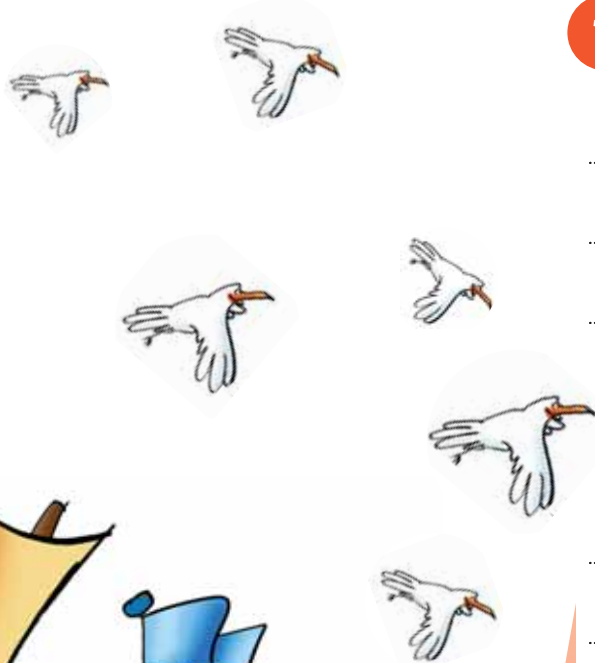
Πώς βλέπω εγώ τη θάλασσα;

• γαλάζια	• πλατιά
• ήρεμη	• μικρή
• φουρτουνιασμένη	• μεγάλη
• δροσερή	• μυστηριώδη
• επικίνδυνη	

6.

Στην πατρίδα σου έχετε τραγούδια που μιλάνε για τη θάλασσα; Αν **ΝΑΙ**, πώς παρουσιάζεται η θάλασσα σ' αυτά; Αν **ΟΧΙ**, για τι άλλο μιλάνε;

7.

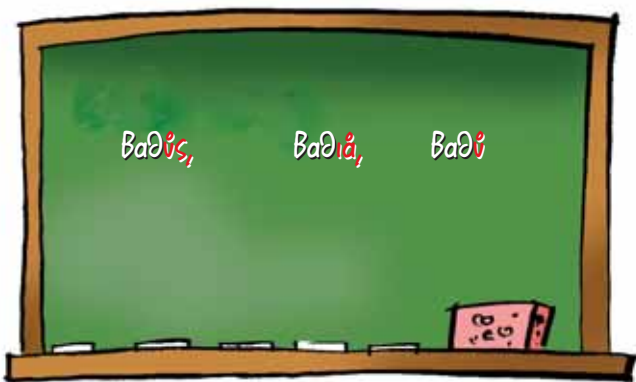

Μια περιπέτεια στη θάλασσα!

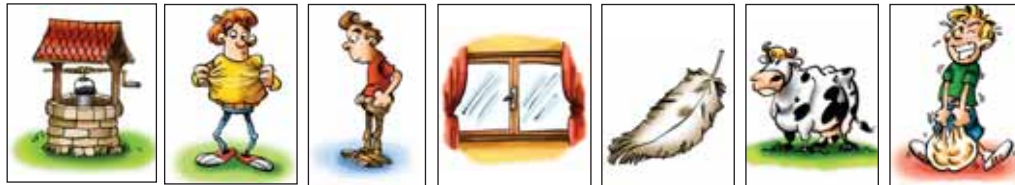
Handwriting practice lines for the story 'Μια περιπέτεια στη θάλασσα!'. The page features ten sets of horizontal dotted lines for writing, with orange decorative triangles on the right side.

“Αχ θάλασσά μου εσύ βαθιά”

1. Θυμάμαι και άλλα επίθετα σε **-ύς, -ιά, -ύ** και τα συγκεντρώνω στον παρακάτω πίνακα.

βαθύ πηγάδι   φαρδιά ρούχα   μακρύ παντελόνι   πλατύ παράθυρο   ελαφρύ σαν πούπουλο   παχιά αγελάδα   βαριά σακούλα

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
βαθύς	βαθιά	βαθύ
φαρδύς	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

2. Βάζω δίπλα σε κάθε ουσιαστικό το κατάλληλο /-α επίθετο/-α σε **-ύς, -ιά, -ύ** στο σωστό τύπο:

π.χ. βαθιά	νερά
.....	γυναίκα
.....	πιάτο
.....	σκέψεις
.....	μαλλιά
.....	καπέλο
.....	ταξίδι
.....	φούστα
.....	τσάντα
.....	θάλασσα
.....	δρόμος
.....	ύπνος
.....	ποτάμι

Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας

Ο Χάρης και ο Πάνος Κατσιμίχας γεννήθηκαν και σπούδασαν στην Αθήνα. Από το 1975 αρχίζουν να γράφουν τραγούδια και κυκλοφορούν μια σειρά από δίσκους. Το καλοκαίρι του 1987 δίνουν συναυλίες με μεγάλη επιτυχία και συγχρόνως κυκλοφορεί ο δεύτερος προσωπικός τους δίσκος με τον τίτλο «Όταν σου λέω πορτοκάλι να βγαίνεις». Στη συλλογή αυτή ανήκει και το τραγούδι «Το κορίτσι με τα σπέρτα». Άλλα μουσικά άλμπουμ που σημείωσαν επιτυχία: «Της αγάπης μαχαιριά» 1994, «Η αγέλαστη πολιτεία και οι καλικάντζαροι» 1995 (μουσικό παραμύθι που αγαπήθηκε από μικρούς και μεγάλους) και «Παράλληλη δισκογραφία» 1997, δίσκος που έγινε διπλά πλατινένιος.

Το κορίτσι με τα σπέρτα

Στίχοι - μουσική - τραγούδι: Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας

Παραμονή Πρωτοχρονιάς
απόψε μες στο χιόνι
σπέρτα στο δρόμο εσύ πουλάς
και είσαι τόσο μόνη.

Χρόνια πολλά, χρόνια καλά
χρόνια ευτυχισμένα
κι αν περισσεύει μια δραχμή
σκεφτείτε με και μένα.

Μα ποιος να σταθεί να κοιτάξει,
τα σπέρτα σου ποιος να σκεφτεί;
Νυχτώνει σε λίγο νυχτώνει,
διαβάτες περνούν βιαστικοί.

Ένα σπιρτάκι άναψε
μέσα στ' άσπρα δάχτυλά της
πορτοκαλένιο άστραψε
το χιόνι ολόγυρά της.
Και ζάφρον, μπρος στα πόδια της
μια σόμπα ασημένια
είδε να καίει με φωτιά
ζεστή, μαλαματένια.

Και το ποτάμι το βαθύ
που ήταν παγωμένο
έλαμψε σαν παράθυρο
τη νύχτα φωτισμένο.
Και μες στο βυθό εκεί κάτω,
νεράιδες αρχίσαν χορό.
Μα σβήνει το σπέρτο και πέφτει
σιωπή και σκοτάδι λευκό.

Ανάβει ολόκληρο κουτί
κι ακούστηκε κιθάρα,
κι έσταζε φως του γεφυριού
η πέτρινη καμάρα.
Και ήρθε μέσ' από το φως
όπως στα όνειρά της
η μάνα της με τα φιλιά
και τη ζεστή αγκαλιά της.

Μανούλα, κι εσύ μη μ' αφήσεις
μονάχη τη νύχτα αυτή.
Κρυώνω, φοβάμαι εδώ πέρα
αχ, πάρε με τώρα μαζί.

Παραμονή Πρωτοχρονιάς
τώρα ποιος τη θυμάται;
'Αχ, δεν τη σκέφτηκε κανείς
μοιάζει σαν να κοιμάται.

1.

Βάζω τις εικόνες στη σειρά με βάση το τραγούδι. Αριθμώ από 1-7.

2.

α. Αντιστοικίζω τις λέξεις και φράσεις του τραγουδιού στην αριστερή στήλη με την κατάλληλη σημασία στη δεξιά στήλη.

1. παραμονή	α. υπάρχει παραπάνω από αυτό που χρειαζόμαστε
2. περισσεύει	β. ξαφνικά
3. διαβάτες	γ. γύρω γύρω
4. βιαστικοί	δ. περαστικοί, άνθρωποι που περπατάνε στο δρόμο
5. ολόγυρα	ε. αυτοί που δε θέλουν να χάσουν χρόνο
6. ξάφνου	στ. μία μέρα πριν από τη γιορτή

β. Βρίσκω τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων.

- πουλάς ≠ .....
- νυχτώνει ≠ .....
- άναψε ≠ .....
- μπρος ≠ .....

3.

“Και ζάφνου, μπρος στα πόδια της
μια σόμπα ασημένια
είδε να καίει με φωτιά
ζεστή, μαλαματένια”.

ασήμι > ασημένιος
ξύλο > ξύλινος
μάλαμα (μαλάματος) > μαλαματένιος
σίδηρο > σιδερένιος
χαρτί > χάρτινος

α. Φτιάχνω κι άλλα επίθετα σε **-ινος**.

- γυαλί > .....
- χαλκός > .....
- πέτρα > .....
- μαλλί > .....
- πανί > .....
- γούνα > .....
- δέρμα (δέρματος) > .....

β. Ονομάζω τα αντικείμενα όπως στο παράδειγμα:

α. γυάλινο
ποτήρι
(γυαλί)

β. ....
μετάλλιο
(χαλκός)

γ. ....
παπούτσια
(πανί)

δ. ....
τραπέζι
(ξύλο)

ε. ....
πόρτα
(σίδηρο)

στ. ....
παλτό
(γούνα)

ζ. ....
σπίτι
(πέτρα)

η. ....
τσάντα
(δέρμα)

θ. ....
βραχιόλι
(ασήμι)

ι. ....
ζακέτα
(μαλλί)

4.

Ευχές.

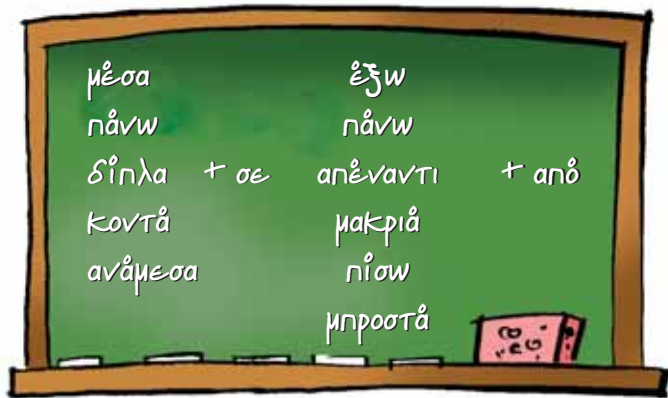
“Χρόνια πολλά, χρόνια καλά
χρόνια ευτυχισμένα”.

Τι λέμε; Αντιστοικίζω τις γιορτές
με τις κατάλληλες ευχές.

1. τα Χριστούγεννα	α. Χρόνια πολλά!
2. την Πρωτοχρονιά	β. Και του χρόνου!
3. το Πάσχα	γ. Χριστός Ανέστη! – Αληθώς Ανέστη
4. στα γενέθλια του φίλου μας	δ. Να ζήσετε!
5. στην ονομαστική γιορτή	ε. Ευτυχισμένος ο καινούριος χρόνος!
6. σε κάποιους που μόλις παντρεύτηκαν	στ. Πολύχρονος, -η! ζ. Καλή Χρονιά! η. Να τα εκατοστήσεις!

α. β.

α. Το φαγητό είναι **μέσα στο** καλάθι της Κοκκινোসκουφίτσας.
β. Το φαγητό είναι **έξω από** το καλάθι.

α. β.

α. **Πάνω από** το κρεβάτι της γιαγιάς υπάρχει ένα ρολόι.
β. Τα γυαλιά της γιαγιάς είναι **πάνω στο** τραπέζι.

α. β.

α. **Ανάμεσα στο** κρεβάτι και την ντουλάπα υπάρχει μια καρέκλα.
β. Το σπίτι του κυνηγού είναι **απέναντι από** το σπίτι της γιαγιάς.

α. β.

α. Ο λύκος κρύβεται **πίσω από** το δέντρο.
β. Ο λύκος κάθεται **μπροστά από** το δέντρο.

α. β.

α. Το κρεβάτι της γιαγιάς είναι **κοντά στο** παράθυρο και **μακριά από** το τζάκι.
β. **Δίπλα στο** κρεβάτι της υπάρχει ένα τραπέζακι.

1. **Βλέπω την εικόνα και γράφω πού βρίσκονται τα αντικείμενα που έχουν αριθμό.**

π.χ. (1) Τα λουλούδια είναι μέσα στο βάζο.

(2) Το βάζο .....

(3) Ο κουβάς .....

(4) Το παράθυρο .....

(5) Μια αράχνη .....

(6) Η Σταχτοπούτα .....

(7) Τα ποντίκια .....

(8) Ο πύργος του πρίγκιπα .....

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Εφτά τραγούδια θα σου πω

Δραστηριότητες

- α.** αγάπη, διασκέδαση, ραντεβού
β. αγάπη: που θα μου πεις για να σου πω το σ' αγαπώ
 διασκέδαση: στου «Παραδείσου» τα μπουζούκια θα με πας κι όταν χορέψουμε...
 ραντεβού: κι ανταμώνουν στου δρόμου τη γωνιά
- Αγ, Ββ, Γδ, Δα
- α.** Λ: Βγήκανε τ' άστρα
β. Σ: οι κοπέλες—τα παλικάρια
γ. Λ: οι κοπέλες με τ' άσπρα
δ. Λ: οι κοπέλες κατεβαίνουν στην κάτω γειτονιά – τα παλικάρια παρατάνε τα ζάρια
ε. Σ: Στου «Παραδείσου» τα μπουζούκια θα με πας
 κι όταν χορέψουμε και πάψει ο σαματάς
 εφτά τραγούδια θα σου πω
- α.** άστρα - άσπρα
 γειτονιά - γωνιά
 θα με πας - σαματάς
 θα σου πω - σκοπό - να σου πω - σ' αγαπώ

Γραμματική

- α.** βγήκανε, κατεβαίνουν, παρατάνε, ανταμώνουν, θα πας, χορέψουμε, πάψει, θα πω, να διαλέξεις, θα πεις, να πω, αγαπώ.

β.	A (-ω)	B (-άω/-ώ)
	βγαίνω	παρατάω
	κατεβαίνω	αγαπάω
	ανταμώνω	
	πηγαίνω	
	χορεύω	
	παύω	
	λέω	
	διαλέγω	

γ.	Ενεστώτας	Αόριστος	Μέλλοντας
	βγαίνουν	βγήκανε	θα βγουν
	κατεβαίνουν	κατέβηκαν/κατεβήκανε	θα κατεβούν
	παρατάνε	παράτησαν/παρατήσανε	θα παρατήσουν(ε)
	πηγαίνουν	πήγες	θα πας
	λέω	είπα	θα πω
	αγαπώ/αγαπάω	αγάπησα	θα αγαπήσω

Σ' αυτή τη γειτονιά

Δραστηριότητες

- α.** γ, δ
β. χάσαμε ολόκληρη ζωή - οι καημοί - πρόδωσαν - μικρό στενό - χαθήκαμε - μακριά κι απ' το Θεό
- β, δ, στ

3. βράδυ ≠ πρωί
ολόκληρη ≠ μισή
μες στο = μέσα στο ≠ έξω από
μικρό ≠ μεγάλο
ζήσαμε ≠ πεθάναμε
μακριά ≠ κοντά

4. α. γειτονεύει με   β. γείτονάς   γ. γειτόνισσά
δ. γειτονιά   ε. γειτονικές

Γραμματική

1. β. Ενεστώτας	Α' ομάδα	Β' ομάδα
περνάμε		περάσαμε
κάνουμε	χάσαμε	
παίρνουν(ε)	πήραν(ε)*	
προδίδουν	πρόδωσαν*	
ζούμε		ζήσαμε

*ανώμαλα

2. α. βλέπω   είδα   λέω   είπα
έχω   είχα   τρώω   έφαγα
πίνω   ήπια   μπαίνω   μπήκα
φεύγω   έφυγα   πηγαίνω   πήγα
βρίσκω   βρήκα   φέρνω   έφερα

Κρουαζιέρα

Δραστηριότητες

1. 1.στ, 2.α, 3.ε, 4.γ, 5.β, 6.δ
2. α. Καλοκαιρινές διακοπές στα ελληνικά νησιά με πλοίο
β. Καλοκαίρι
γ. Είναι στην Αθήνα. Θα πάρουμε πλοίο από τον Πειραιά, για να πάνε στη Μύκονο και στη Σαντορίνη
δ. Με το μετρό στον Πειραιά – με πλοίο στα νησιά

3. sleeping – bag: υπνόσακος
en face: κατά πρόσωπο
plage: παραλία
4. κρουαζιέρα, πλαζ, εστιατόρια, πανσιόν, σλίπινγκ-μπαγκ, ο γύρος των νησιών

6.	αυτοκίνητο	λεωφορείο	τρένο	πλοίο	αεροπλάνο
γρήγορο				✓	
άνετο	✓		✓	✓	
ακριβό					✓
φτηνό	✓	✓			
κουραστικό		✓			
ευχάριστο				✓	
επικίνδυνο					✓
αργό	✓	✓			
ενδιαφέρον					

Κι άλλες απαντήσεις θα μπορούσαν να γίνουν δεκτές, ανάλογα με την προσωπική κρίση των μαθητών, αρκεί να δικαιολογείται η απάντηση.

Γραμματική

1.	Απλός Μέλλοντας	Συνεχής Μέλλοντας
1.	θα γίνουμε	θα γινόμαστε
2.	θα αρμενίσει	θα αρμενίζει
3.	θα πάρει	θα παίρνει
4.	θα σαλπάρει	θα σαλπάρει
5.	θα πετάξουν	θα πετάνε
6.	θα πάω	θα πηγαίνω
7.	θα κάνουμε	θα κάνουμε
8.	θα κολυμπήσουμε	θα κολυμπάμε
9.	θα αντικρίσουμε	θα αντικρίζουμε
10.	θα έχω	θα έχω

2. Ο Συνεχής Μέλλοντας συνήθως χρησιμοποιείται όταν θέλουμε να τονίσουμε τη διάρκεια της πράξης ή την επανάληψή της. Π.χ. **α)** θα αρμενίζει, θα παίρνει: εδώ δίνεται έμφαση στη διάρκεια της πράξης, ενώ θα ταξιδεύουν, **β)** θα κολυμπάμε,

θα αντικρίζουμε: εδώ τονίζεται η επανάληψη της πράξης, αφού δε θα κολυμπήσουν μόνο μια φορά αλλά κατ' επανάληψη.

Ο πιο καλός ο μαθητής

Δραστηριότητες

1. σχολείο, δάσκαλος, θρανίο, μαθητής, τάξη, τετράδιο, βαθμό, έλεγχο, διαγωγή «κοσμιότητα»
2. 1. αίθουσα 2. προαύλιο 3. τσάντα 4. ξύστρα 5. γόμα
6. κασετίνα 7. τετράδιο 8. κουδούνι 9. κιμωλία 10. έδρα
11. θρανίο 12. πίνακας 13. κυλικείο
3. α. έδρα - θρανία
β. ξύστρα
γ. κουδούνι - κυλικείο
δ. κιμωλία
ε. προαύλιο
στ. τάξεις
4. α. 5 β. 3 γ. 6

Γραμματική

1. β. στέλνει έστειλε
βάζει έβαλε
παίρνω πήρα
έχω είχα
είμαι ήμουν
έχουν είχαν(ε)

γ. Ο Αόριστος και ο Παρατατικός του «είμαι» και του «έχω» έχουν τον ίδιο τύπο «ήμουν» και «είχα» αντίστοιχα. Άλλα ρήματα: κάνω, περιμένω, ξέρω, αξίζω.

- δ. 1. έστειλε έβαλε
2. πήγαινα
3. πήρα
4. διάβαζα
5. πήγα
6. διάβασα έπαιζα

2. α. ο πιο καλός ο καλύτερος
ο πιο κακός ο χειρότερος
ο πιο πολύς ο περισσότερος
ο πιο λίγος ο λιγότερος
ο πιο μεγάλος ο μεγαλύτερος
ο πιο μικρός ο μικρότερος

Ένας Τούρκος στο Παρίσι

Δραστηριότητες

1. 1β, 2α, 3γ, 4α
2. α. 1β, 2α, 3β
β. έτσι είναι η ζωή

Γραμματική

1. Χώρα	Εθνικότητα ♂	Εθνικότητα ♀	Γλώσσα
Τουρκία	Τούρκος	Τουρκάλα	τουρκικά
Γαλλία	Γάλλος	Γαλλίδα	γαλλικά
Ιράκ	Ιρακινός	Ιρακινή	αραβικά
Αλβανία	Αλβανός	Αλβανή/Αλβανίδα	αλβανικά
Ουκρανία	Ουκρανός	Ουκρανή	ουκρανικά
Βουλγαρία	Βούλγαρος	Βουλγάρα	βουλγαρικά
Ρωσία	Ρώσος	Ρωσίδα	ρωσικά
Λίβανος	Λιβανέζος	Λιβανέζα	αραβικά
Ιράν	Ιρανός	Ιρανή	περσικά
Συρία	Σύριος	Σύρια	αραβικά
Σερβία	Σέρβος	Σέρβα	σερβικά

2. 1. Ελληνίδα καθηγήτρια
2. Βουλγάρα μαθήτρια
3. γαλλικό αυτοκίνητο
4. τούρκικος καφές
5. Ρωσίδα χορεύτρια
6. ουκρανικό λεξικό

2. 1. Όχι, δε θα πάω πουθενά.
 2. Όχι, δεν έγραψα τίποτα.
 3. Όχι, δεν είδα κανέναν.
 4. Όχι, δεν κοιμάμαι ποτέ.
 5. Όχι, δεν είπα τίποτα.
3. Γιώργος: Κι εγώ
 Δημήτρης: Ούτε εγώ
 Βάσω: Κι εγώ
 Κατερίνα: Ούτε εγώ

Συννεφούλα

Δραστηριότητες

1. α. 1Σ, 2Λ, 3Σ, 4Λ, 5Λ, 6Σ, 7Λ, 8Σ
 β. 1γ, 2β, 3δ, 4α.
- γ. Όπως τα σύννεφα μετακινούνται, έρχονται και φεύγουν, έτσι και η αγαπημένη του μια έρχεται και μια φεύγει από κοντά του, τη μια τον αγαπάει, την άλλη τον ξεχνάει. Επομένως, παρομοιάζεται η συγκεκριμένη γυναίκα με σύννεφο για να φανεί ο ασταθής χαρακτήρας της.
2. α. 1γ, 2ε, 3στ, 4α, 5β, 6δ
 β. 1. φεύγει ≠ γυρίζει, επιστρέφει, έρχεται
 2. αγαπάει ≠ μισεί
 3. ξεχνάει ≠ θυμάται
 4. βράδυ ≠ πρωί
 5. δίχως ≠ με
3. 1. Παίζει κιθάρα το πρωί και ξαναπαίζει το βράδυ.
 2. Τρώει μακαρόνια την Τρίτη και ξανατρώει την Τετάρτη.
 3. Βλέπει την ταινία το Σάββατο και την ξαναβλέπει την Κυριακή.
 4. Πηγαίνει στο μάθημα τη Δευτέρα και ξαναπηγαίνει την Τρίτη.

Γραμματική

1. βράδυ, παιδιά, σπίτι, λιμάνι, καϊκι, δίχτυ, δάκρυ

2. ο Κώστας	ο Κωστάκης	η κούκλα	η κουκλίτσα
η καρέκλα	η καρεκλίτσα	το ντουλάπι	το κουκλάκι
το ποτήρι	το καρεκλάκι	το σπίτι	το σπιτάκι
το τραπέζι	το ποτηράκι	η μπλούζα	η μπλουζίτσα
	το τραπεζάκι		το μπλουζάκι
ο πατέρας	ο πατερούλης	η φούστα	η φουστίτσα
η κόρη	η κορούλα	το παντελόνι	το παντελονάκι
η ταβέρνα	η ταβερνούλα	το μαχαίρι	το μαχαιράκι
η πόρτα	η πορτούλα	το βράδυ	το βραδάκι
ο Δημήτρης	ο Δημητράκης	η Μαίρη	η Μαιρούλα

Έτσι είμαι εγώ

Δραστηριότητες

1. α. τελείωσε
 β. φόβο, νοσταλγία, αγάπη
3. 1στ, 2γ, 3ε, 4α, 5δ, 6β

4.	Ουσιαστικά	Ρήματα
	το βλέμμα	βλέπω
	το σχήμα	σχηματίζω
	το χρώμα	χρωματίζω
	η αλλαγή	αλλάζω
	το όνειρο	ονειρεύομαι
	το χαμόγελο	χαμογελάω
	η σκέψη	σκέπτομαι
	η αγκαλιά	αγκαλιάζω
	ο φόβος	φοβάμαι

Γραμματική

1. 1. τη 2. οι 3. οι 4. τους 5. τα 6. το 7. τις
2. 1. βυσσινί 2. πορτοκαλής 3. θαλασσιά
4. καφετί 5. σταχτί 6. βυσσινής

Σ' αγαπώ

Δραστηριότητες

1. β.

1. ποίημα 2. πρωί 3. κύμα 4. μπάντα 5. καρδιά 6. βάρκα 7. φώτα

2.	καινούρια θα τελειώσουν πριν όλα ψάχνω	παλιά θ' αρχίσουν μετά τίποτα βρίσκω

3.	Ουσιαστικά εντύπωση το σημάδι τρελός/τρέλα τέλος αρχή το φως	Ρήματα εντυπωσιάζω σημαδεύω τρελαίνομαι τελειώνω αρχίζω φωτίζω

Θάλασσά μου σκοτεινή

Δραστηριότητες

1. α. και β. Το τραγούδι λόγω της μουσικής και των στίχων του προκαλεί κατά κύριο λόγο συναισθήματα μελαγχολίας και φόβου. Ωστόσο, επειδή καθένας βιώνει διαφορετικά κάθε τραγούδι ανάλογα και με τις προηγούμενες εμπειρίες του, και άλλα συναισθήματα θα μπορούσαν να αναφερθούν από τους μαθητές.

Στόχος δεν είναι να δώσουν μια μονολεκτική απάντηση αλλά να δικαιολογήσουν τα συναισθήματα που τους προκαλεί το τραγούδι. Η λέξη «σκοτεινή», π.χ., μπορεί να προκαλεί αίσθημα φόβου ή η φράση «απόψε που σε χάνω» αίσθημα μελαγχολίας κ.λπ.

2. α. σκοτεινή ≠ φωτεινή
β. αγριεμένη ≠ ήρεμη
γ. πρωί ≠ βράδυ
δ. χάνω ≠ βρίσκω
ε. μαύρα ≠ άσπρα/λευκά
στ. βαθιά ≠ ρηχά
ζ. κρύβεις ≠ φανερώνεις
η. όλα ≠ τίποτα

3. Οι στροφές 1 και 2, 4 και 5 παρουσιάζουν το εξής σχήμα: το «άνοιγμα» της μιας γίνεται «κλείσιμο» της άλλης και το αντίστροφο, έτσι ώστε αν αντιστοιχίσουμε τους όμοιους στίχους να προκύπτει το σχήμα (X).

4. α. Στις στροφές 1, 2, 4 και 5 το πρόσωπο του τραγουδιού απευθύνεται στη θάλασσα, ενώ στην 3η στροφή το «σε» μπορεί να είναι μια γυναίκα ή κάτι άλλο σημαντικό γι' αυτόν.
β. «Η θάλασσα» χρησιμοποιείται μεταφορικά στο τραγούδι. Παίζει το ρόλο του ακροατή που συμμετέχει στο πρόβλημα του προσώπου του τραγουδιού. Μπορεί να συμβολίζει την ίδια τη ζωή σαν ένα ταξίδι, την τύχη, το άγνωστο, τις περιπέτειες.
γ. «Το νησί μου» ίσως συμβολίζει το τελικό σκοπό του ταξιδιού (πρβλ. την «Ιθάκη» του ομηρικού Οδυσσέα), ενώ «η ξένη στεριά» συμβολίζει το καινούριο, το άγνωστο, τον ενδιάμεσο σταθμό του ταξιδιού της ζωής που δεν είναι όμως ο τελικός ή ο επιθυμητός μας προορισμός. Ωστόσο, για όλα τα παραπάνω και άλλες ερμηνείες θα μπορούσαν να γίνουν δεκτές και να αποτελέσουν αφορμή για συζήτηση.

5. α. σκοτεινή, αγριεμένη, βαθιά, με μαύρα νερά

Γραμματική

1.	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
	βαθύς	βαθιά	βαθύ
	φαρδύς	φαρδιά	φαρδύ
	μακρύς	μακριά	μακρύ
	πλατύς	πλατιά	πλατύ
	ελαφρύς	ελαφριά	ελαφρύ
	παχύς	παχιά	παχύ
	βαρύς	βαριά	βαρύ

2.	βαθιά	νερά
	παχιά	γυναίκα
	βαθύ	πίατο
	βαθιές	σκέψεις
	μακριά	μαλλιά
	πλατύ	καπέλο
	μακρύ	ταξίδι
	μακριά/φαρδιά	φούστα
	βαριά/ελαφριά	τσάντα
	βαθιά/πλατιά	θάλασσα
	μακρύς	δρόμος
	βαθύς	ύπνος
	βαθύ/μακρύ	ποτάμι

Το κορίτσι με τα σπέρτα

Δραστηριότητες

1. 3ο σκίτσο
2. 5ο σκίτσο
3. 1ο σκίτσο
4. 7ο σκίτσο
5. 2ο σκίτσο
6. 6ο σκίτσο
7. 4ο σκίτσο

2. α. 1-στ 2-α 3-δ 4-ε 5-γ 6-β

β. πουλάς ≠ αγοράζεις
νυχτώνει ≠ ξημερώνει
άναψε ≠ έσβησε
μπρος ≠ πίσω

3. α. γυαλί > γυάλινος
χαλκός > χάλκινος
πέτρα > πέτρινος
μαλλί > μάλλινος
πανί > πάνινος
γούνα > γούνινος
δέρμα (δέρματος) > δερμάτινος

β. α. γυάλινο ποτήρι β. χάλκινο μετάλλιο
γ. πάνινα παπούτσια δ. ξύλινο τραπέζι
ε. σιδερένια πόρτα στ. γούνινο παλτό
ζ. πέτρινο σπίτι η. δερμάτινη τσάντα
θ. ασημένιο βραχιόλι ι. μάλλινη ζακέτα

4. 1. α, β 2. ε, ζ, (β) 3. γ, (α, β)

4. η, στ, (α, β) 5. α, στ, (β) 6. δ

5. 1. δ 2. ε 3. α

4. γ 5. β

Γραμματική

1. Τα λουλούδια (1) είναι μέσα στο βάζο.

Το βάζο (2) είναι πάνω στο τραπέζι.

Ο κουβάς (3) είναι δίπλα στη σκούπα.

Το παράθυρο (4) είναι ανάμεσα στην ντουλάπα και την πόρτα

Μια αράχνη (5) κρέμεται πάνω από το τραπέζι.

Η Σταχτοπούτα (6) είναι μπροστά από το τζάκι και σφουγγαρίζει.

Τα ποντίκια (7) είναι πίσω από τον κουβά.

Ο πύργος του πρίγκιπα (8) είναι μακριά από το σπίτι της Σταχτοπούτας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΤΕΛΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης